

nové město

5/2023 - ROČNÍK 32 (26)

www.novemesto.cz

4/ Světové dny mládeže - Lisabon 2023

6/ Lidé v dnešní době - manželé Poláčkovi

11/ Pavla Hlavsová - učitelka na malotřídce

Kontakty

www.novemesto.cz

Nové město - časopis

Havlíčková 155/51
602 00 Brno

Tel.: +420 721 630 119

E-mail: redakce@novemesto.cz

Předplatné:

Tel.: +420 733 798 155

E-mail: predplatne@novemesto.cz

**„Nadační fond časopisu Nové město“
vás zve ke spolupráci**

**Další rozvoj a šíření časopisu můžete
podpořit více způsoby:**

- nabídkou redakční spolupráce (např. podněty týkající se obsahu a témat časopisu, tipy na osobnosti, s nimiž byste si rádi přečetli rozhovor atd.)
- šířením časopisu a získáváním nových předplatitelů
- finančně, jak jednorázově, tak pravidelně

Za jakoukoliv pomoc srdečně děkujeme.

Správní rada:

Ing. Jan Poláček (předseda), P. Miroslav Cúth,
Ing. Jana Friedlová, Anna Poláčková, PhDr. Jaroslav
Šturma, Ludmila Šturmová, Helena Votýpková

Bankovní spojení:

č. účtu: 43-2646440207/0100
IČ: 28465059, Lublaňská 9/1002,
Praha 2 - Vinohrady, 120 00, m: +420 724 085 619

nové město

Časopis Hnutí fokoláře - 5/2023, vychází 6x ročně, ročník 32 (26) - 32. ročník od vzniku československé verze, 26. ročník samostatné české verze. ■ Vydává Dílo Mariino (Hnutí Focolare) - ženská část, Strašovská 841, 190 17 Praha 9 - Vínor, IČO: 45247935 ■ Časopis je v distribuci též v Knihkupectví Paulínky, Jungmannovo nám. 18, Praha 1. ■ Roční předplatné: 600 Kč. Bankovní spojení: UniCredit Bank, Czech Republic, a. s. Praha, č. ú. 6043141003, kód banky: 2700. IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003 Swift: BACXCZPP ■ Zodpovědný redaktor: Mgr. Ludmila Šturmová ■ Výkonný redaktor: Mgr. Magdalena Broschová ■ Administrativa redakce: Jana Nováková ■ Redakční rada: Ing. Milena Honetschlagerová, Ing. Jiří Kratochvíl, Mgr. Marie Koukolová, Mgr. Marie Srbová, doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., Ing. Zdeněk Vích, CSc. ■ Překlady a redakční spolupráce: Mgr. Marta Hanušovská, Mgr. Zdeňka Růžicková, PhDr. Drahomíra Syřůčková ■ Grafická úprava a zlom: Grafika Vodička & Dezortová ■ Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13 - Stodůlky ■ ISSN 1212 - 0782 ■ Reg. číslo: MK ČR E 7868. Novinová zásilka - Povolila ČP, s.p., OZ Praha, č.j. NP 1362/1994. Ze dne 27. 6. 1994 ■ Nové město ve světě vychází celkem ve 36 vydáních ve 22 jazycích ■ Objednávky slovenského časopisu Nové mesto zasílejte na adresu: Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice, e-mail: casopis@nm.sk, tel.: +421 911 445 626. ■ Titulní strana: Světové dny mládeže - Lisabon 2023. Foto: Michael Bujnovský, Člověk a Víra

OBSAH

Tipy a náměty

- 3/ Takmer každé manželství sa dá zachrániť
Festival Take Care
O Panně Marii pro děti

Ohlédnutí

- 4/ Světové dny mládeže - Lisabon 2023

Lidé v dnešní době

- 6/ Jako ve včelím úlu (Rozhovor s manželi Poláčkovými)

Vztahy, rodina, společnost

- 9/ Vzdělávání srdce a mysli
(Františkova ekonomika ve školách)
10/ Umělá inteligence

Posezení s učitelkou na malotřídce

- 11/ Problémy se dají vždycky řešit (Pavla Hlavsová)

Duchovní inspirace

- 12/ Modlitba ve spiritualitě jednoty (Chiara Lubichová)
13/ Vystupuji k Bohu prostřednictvím svých bratří
(Igino Giordani)

Anketa

- 14/ Modlitba v mém životě

Slovo života

- 15/ „Každý den tě budu velebit a chválit tvé jméno
po všechny věky.“ (Žalm 145,2)
16/ „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři,
a co je Boží, Bohu.“ (Mt 22,21)

Život ze Slova

- 17/ Nablížku lidem z Ukrajiny

Z Hnutí fokoláře

Na cestě tvořivé věrnosti

- 18/ Duch rodiny a polarizovaný svět

Z Hnutí fokoláře

Ze života gen

- 20/ SummerJob poprvé na Šluknovsku

Z Hnutí fokoláře

- 21/ Po hranici hříchu?
22/ Ostatním řeholníkům ukazoval krásu
jejich vlastní spirituality (O P. J. Víchovi)
24/ Není špatný nápad vyrazit na Západ

Komiks

- 25/ Láska k bratru

(Za)myšlenka

- 26/ Kde je Bůh?
27/ Začít znovu

Takmer každé manželstvo sa dá zachrániť

Ve slovenském vydavatelství Postoj Media vychází pod tímto názvem knižní rozhovor s manželi Ritou a Salvatorem Ventrigliovými, kteří v minulých letech přednášeli na kurzech pro manžele také v Praze¹ a Brně².

Věřohodnost manželů Ventrigliových souvisí s jejich odbornou kvalifikací (Salvatore je neurolog a psychoterapeut, Rita gynekoložka, sexuoložka a párová terapeutka), ale i se skutečností, že sami prošli výraznou manželskou krizí, kterou se jim podařilo úspěšně překonat. V knižním rozhovoru s **Martinem a Zuzanou Hanusovými** proto vystupují na jedné straně

jako odborníci, na druhé straně s osobní otevřeností.

Jako nejvýraznější myšlenku si z knihy odnáším zdůrazňování potřebsnosti otevřené komunikace a zkoumání

možných kořenů vlastních nežádoucích pocitů. Kniha je užitečná nejen pro manželské páry, ale i pro svobodné lidi se zájmem vstoupit do manželství, a dokonce i pro zasvěcené osoby, které manželům poskytují pastorační péči.

Michal Lukáč

1. Setkání Spolu na cestě pořádané Novými rodinami z Hnutí fokoláre, duben–květen 2022, viz Nové město 5/2022 a www.nove-mesto.cz.

2. Seminář Manželům nablízku II. pořádaný Národním centrem pro rodinu, viz www.rodiny.cz/seminar-manzelum-nablizku-ii/

Festival TAKE CARE

Od 1. září do 4. října proběhne v Praze a okolí šestý ročník multižánrového ekologického festivalu TAKE CARE. Festival si dává za cíl ekologická témata reflektovat na rovině duchovní, umělecké i odborné a také propojovat nejrozličnější organizace, uskupení a iniciativy. Na programu je kolem padesáti rozmanitých akcí na zhruba dvaceti pěti místech, mezi nimiž budou podnětné přednášky, umělecké intervence, workshopy i duchovní program.

Účastníci festivalu se mohou těšit například na představení **Na houby** od Chemického divadla v prostoru Punctum, výstavu Patrika Hábla **Zdroje** na Fortně, autorské čtení současných básníků **Hlasy (v) krajině** v Jilské 14 nebo přednášku Marka Orko Váchy **Spojení toutéž starostí** v kostele Nejsvětějšího Salvátora. Festival nabídne praktické workshopy jako **Jak ven z klimažalu** v Komunitním prostoru Smíchov nebo možnost účastnit se **úklidu odpadků** ve Stromovce. Pokud není v programu

uvedeno jinak, je vstup na akce zdarma. Kompletní program, aktualizované informace a další podrobnosti naleznete na festivaltakecare.cz.

Festival pořádá ekumenická platforma Karavana z.s., která dlouhodobě propojuje lidi se vztahem k umění a ke křesťanství. Hlavní myšlenky festivalu vychází z encykliky Laudato si, jejímž autorem je papež František, a doba konání festivalu odpovídá takzvané Době stvoření, kterou tento papež vyhlásil.

Dominik Obruča

O Panně Marii pro děti

Ve slovenském vydavatelství Nové mesto vyšla před prázdninami nádherná ilustrovaná kniha **Mária je krásna**. Knižka je určená dětem předškolního věku a na prvním stupni základní školy.

Autorka Katarína Jančíšinová se inspirovala myšlenkami italské knihy *Era bellissima. Chiara Lubich parla di Maria ai bambini* (*Byla překrásná. Chiara Lubichová hovoří o Panně Marii k dětem*), kterou vydalo Centrum pro děti Hnutí fokoláre. Když autorka žila s rodinou v Itálii, děti tam dostaly tuto knihu. Často se k ní vracely a i nejmladší syn, který ještě neuměl číst, si ji velmi oblíbil. Už tehdy si Katarína řekla, že by

byla škoda, kdyby kniha nemohla vyjít ve slovenštině. Text doprovodila ilustracemi Christiane Heinsdorffové, německá fokolarinka, která dlouhé roky pracovala pro duchovní formaci dětí. Katarína Jančíšinová dostala souhlas na použití ilustrací a napsání nového textu. Tak je kniha přístupná širokému okruhu dětí. Jednoduchým způsobem přibližuje různé etapy života Panny Marie.

Autorka v rozhovoru s Jánom Heribanom na webu nm.sk uvedla: „Přeji si, aby skrze tyto řádky, skrze ilustrace, skrze všechnu tu krásu – protože Panna Maria je opravdu překrásná svým nitrem i zevnějškem – si děti už od mala s ní vytvářely vztah, aby ji později našly jako věrnou přítelkyni na cestě životem...

Přála bych si, aby děti zjistily, že mohou Pannu Marii dokonce napodobovat, že drobnými skutky lásky, které dělají ve svých životech, se jí připodobňují, protože když mají lásku v srdci, jsou v podstatě jako ona.“

Monika Dostálová

Světové dny mládeže – Lisabon 2023

OHLÉDNUTÍ

Nebát se, geniální, mnohaúrovňová zkušenost církve, náročnost, radost, dav, ztišení... to jsou jen některé z charakteristik letošních Světových dnů mládeže (SDM). Poprosili jsme, aby se s námi o své zážitky podělili dva přími účastníci – Tomáš Hoffmann, kněz z Diecézního centra života mládeže Vesmír a Marie Zimová z Prahy.

Geniální a charismatický nápad Jana Pavla II.

Tyto Světové dny mládeže byly moje sedmé! A opět to „bylo skvělé a geniální“. V mnohém samozřejmě „stejně“ i „jiné“.

Původní obava, jak vše bude, se postupně rozplývala. Bohu a mnohým díky! Na vysvětlenou je třeba říci, že příprava ze strany Portugalska se nejen mně zdála od začátku chaotická, málo organizovaná, pomalá (například kde budeme mít české katecheze, jsme se dozvěděli až dva dny předem – jindy jsme to věděli třeba půl roku dopředu).

Ted' po prožitých SDM v Lisabonu (a předchozím týdnu v diecézi Porto) **ve mně rezonují či září** některé skutečnosti! Nechci srovnávat s předchozími setkáními, i když se mi to po zkušenostech z minulých SDM vtírá. Vidím ale, že srovnávání velmi omezuje schopnost pochopit a vnímat naplno to, co se mi (možná jiným stylem) nabízí, k čemu jsem zván.

1) Hlavně „Lisabon“ byl a je **DAR!** Mnohokrát jsem si uvědomil (při pohledu na pohyb „děcek“ z celého světa ve frontách na oběd, při modlitbě a ztišení nebo zase při „bugru“ a zpívání písní ve všech možných jazycích v metru přeplněném mládeží „všech barev“), co

to vlastně dal Jan Pavel II. v roce 1985 do pohybu. Neuvěřitelné, krásné, plodné, stále živé a stále nové! **Mnohaúrovňová zkušenost církve – Božího lidu** prožívajícího náročnost, krásu a především **RADOST**. Prostě opět jsem si potvrdil, že tento nápad byl skutečně z Duha. Papež František to i jasně vyslovil.

2) **Náročnost!** Ano, nebyla to legrace. Zvláště druhý týden v Lisabonu (Lisabon má 540 tisíc obyvatel a nás tam bylo na pár dní 1,5 milionu, tedy celkem to byl čtyřnásobek). A dopadlo to krásně. Samozřejmě ne bez náročnosti, ale to je život! A když **v té náročnosti jdeme spolu** a vidíme, že je možné ji „nabídnout“ – **dát jí smysl**, tak s tím, co člověk zažívá, slyší (třeba svědectví o bolestech v životech mladých v rámci křížové cesty) se **náročnost stává logickou** (a snad i potřebnou) **součástí celého „podniku“** ☺!

3) Výrazem náročnosti bylo i viditelné **obrovské nasazení** tisíců dobrovolníků i našich ze sekretariátu Sekce pro mládež a mnohých dalších, kdo doslova

„padali na hubu“, aby děcka – poutníci, měli alespoň místo na spaní a nutnou výbavu poutníka – registraci, batůžek s několika věcmi, „lítačku“ na dopravu, QR – kód na stravu...! **Obdivuji a děkuji!**

4) S touto náročností velmi kontrastovala **radost a spokojenost** „děcek“. Ale nejvíc mě „dostávalo“, jak mladí lidé úplně „šileli“ po tom, aby někde zastihli projíždějícího papeže Františka. Několikrát se mi stalo, jak mi večer někdo z nich ukazoval „videjko“: „*Koukej, jak jsme byli přímo u cesty, František jel hned kolem nás!*“ Říkal jsem si, že Michael Jackson (dej mu Pán lehké odpočinutí) či jiná hvězda showbyzny-su by mohli Františkovi závidět! A tak si říkáš: Co na něm vidíš? 86-tiletý „dědeček“ na vozíku?! Na to si odpovíme sami. Za mne: viděl jsem milujícího, věkem velmi **mladého muže, ochotného stále nově vnikat do tajemství (radostí a především bolesti) životů mladých lidí**. Jeden ze světců dnešní doby – krásný normální člověk zakotvený v Bohu a ze všech sil se snažící nabídnout Boží nekonečně milosrdnou a stále „čekající“ Lásku. Viděl jsem a dosvědčuji, že na to je každý (natož mladý) člověk citlivý a vnímavý. Proto je František milovaný!

Dovolu mi **tři jeho souvětí**, která se mne velmi dotkla. První dvě ze sobotní vigilie: „**Jediná příležitost, jediný okamžik, kdy je přípustné dívat se na člověka shora dolů, je pomoci mu vstát.**“ A „**v životě není nic zadarmo. Za všechno se platí. Jen jedna věc je zdarma: Ježíšova láska.**“ Třetí je z nedělní promluvy: „**Nezáříme tehdy, když se postavíme do**

Program v Českém národním centru v Lisabonu, 2. srpna 2023.

Foto: Klaudie Šimečková, Člověk a Víra

světla reflektorů (...). Nezáříme, když vystavujeme dokonalý, uspořádaný a pěkně upravený obraz (...). Záříme, když přijmeme Ježíše a naučíme se milovat jako on.“

Vzpomínka je moc a stále se mi vynořují nové! A tak poslední – takový i osobní dáreček: Mnozí jsme se v pátek po křížové cestě zúčastnili silného koncertu Gen Verde v jednom z parků uprostřed Lisabonu! Byl to dar! No a Pán dal, že jsme také mohli alespoň krátce pozdravit jednu z účinkujících – Annalisu (houslistku) – a připomenout si minulý rok, kdy část Gen Verde byla součástí Celostátního setkání mládeže v Hradci Králové.

Díky Bohu a Janu Pavlu II. za ten nápad! Za toto úžasné a pravidelné „rozhýbávání celého světa!“

Tomáš Hoffmann

Existuje spousta dobrých a správných lidí

Dlouho jsem přemýšlela, jestli se na Světové dny mládeže vydat. Nakonec mě povzbudila kamarádka, a tak jsem jela.

DNY V DIECÉZÍCH - PORTO

První týden jsem strávila spolu s dalšími pěti kamarádkami u portugalské rodiny v Portu ve farnosti Vilar de Andorinho. Měly jsme v tom štěstí, ne všichni měli možnost bydlet u rodiny. Ta naše se o nás krásně starala, připravovali nám večery plné povídání a portugalských specialit a vozili nás všude autem. S kamarádkou jsme dokonce spolu s hostitelským tatínkem – jáhnem – navštívili dva nemocné.

Stihli jsme i pár programů ve městě, například muzikál, na kterém jsme si spletli hlavního hrdinu se synem naší hostitelské rodiny. Tak jsme se zasmáli a udělali aspoň fotku.

Moc se mi líbilo i samotné Porto a skvělý den u pláže, kde jsme si užili skákání do vln. Poslední den pro nás celá farnost připravila velkou hostinu a všichni Češi i místní babičky jsme pak společně tancovali.

LISABON

Druhý týden jsme prožili v Lisabonu, kde jsme spali v hale pro 450 lidí.

Ráno jsme se mohli zúčastnit programu v českém centru a odpoledne probí-

Uvítací ceremoniál papeže Františka v Lisabonu.

Foto: Vojtěch Hlávka, Člověk a Víra

hal všude Youth festival (Festival mládeže) a City of joy (Město radosti), tedy různé aktivity, koncerty, veletrh aktivit a hnutí, adorace atd.

Zatímco v Portu nás bylo 80 tisíc mladých, tady to bylo 1,5 milionu, takže poutníci byli všude. Moc se mi líbila mezinárodnost této akce. Každý národ se tu mohl cítit vítaný. Přinesla jsem si předměty na výměnu s ostatními poutníky a mám teď na ně památku spolu s hezkými rozhovory nebo fotkami.

Celý pobyt měl i pár těžkých chvil, které jsem se snažila obětovat za po-

třebné. Někdy bylo těžké dohodnout se, co se bude dělat, a lidé byli unavení například ze slunce. Jeden den jsem si udělala program podle sebe, navštívila další kamarádky a také promluvila s pár cizinci. Udělalo mi to radost.

Další krásnou chvílí byla pro mne návštěva obří sochy Ježíše a promluva a povzbuzení papeže Františka na Campo Graça, kam mířili všichni poutníci po dálnici při teplotě 38 °C. Když jsme došli na místo, všude byl prach a kameny, ale brzy jsme si zvykli. Spolu s dalšími šesti kamarády jsme z jednoho mobilu poslouchali překlad papežových slov. Zaujala mě slova **zářit - poslouchat - nebát se**. Při zpáteční cestě jsme šly s kamarádkou do obchodního domu, kde jsme vystály pětáctřicetiminutovou frontu na záchod. Když už jsme byly na odchodu, najednou mě někdo chytil za ruku. Byla to jedna z organizátorek z Porta. Prosila mě, abych požádala dívku, která byla na řadě, aby ji pustila před sebe, protože jí není dobře. Pomohla jsem jí, ale pak už jsme musely na autobus. Když jsme si později psaly, napsala mi, že jsem pro ni v tu chvíli byla jako anděl. Moc mě to potěšilo.

Setkání bylo velmi pěkné, místy náročné, ale povzbudilo mě v tom, že existuje spousta dobrých a správných lidí, kterým jde o lásku a radost ve světě, a o to chci také usilovat.

Marie Zimová

„Nezáříme tehdy, když se postavíme do světla reflektorů (...). Záříme, když přijmeme Ježíše a naučíme se milovat jako on.“

papež František

Jako ve včelím úlu

LIDÉ V DNEŠNÍ DOBĚ

Manželé Ane a Jiří Poláčkovi pochází z východních Čech, ale již řadu let žijí v Praze. Mají čtyři syny a jejich život je všechno, jen ne nudný.

● **Bydlíte na sídlišti v pražské Podbabě. Vždy, když jsem vás navštívila, přišel mi váš byt jako takový včelí úl, kde se dveře netrhnou a lidé se cítí dobře. Jak to děláte?**

Jirka: Včelí úl je to někdy i bez návštěv. Myslím, že když otevřeš svůj domov doširoka, dostáváš hodně také sám. Vždy jsme s Ane chtěli sdílet s ostatními to, co jsme nezaslouženě od Boha dostali. Oba si nesmírně vážíme vzorů, které jsme měli ve svých rodičích a prarodičích a rádi bychom i naše děti naučili, že mají myslet daleko za obzor pokrevní rodiny. Jestli si něco opravdu přejeme, tak aby z nich vyrostly velkorysé osobnosti... Výchova je tajemný mix rodičovských snah něco předat, ať už slovem nebo příkladem a také uvedením dětí do širšího společenství a společnosti.

Ane: Láska prochází žaludkem, říkávala naše babička Jaruška. Je mi, nejen v pohostinnosti, velkým vzorem. Maruško, ty víš, že nejsem žádná intelektuálka, a tak se to snažím dotahovat drobnými pozornostmi, které snad nikoho neurazí. Děti našich přátel vědí, že mohou kdykoliv přijít, najíst se, pohrát si, napsat si třeba úkoly a jít dál. Mnoho mých kamarádek z místní čtvrti je profesně vytížených a vrací se domů pozdě. Beru to vlastně jako povolání, být jejich dětem tetou, u které najdou spočinutí. A nehledej za tím obět, mě to baví, dává mi

to smysl a energii do žil. Náš Damián navíc zjistil, že zdědil po tatínkovi schopnost srozumitelně doučovat o pár let mladší děti matematiku, třeba před přijímačkami na gympl... takže to má někdy i praktický rozměr.

● **Spolu s rodinami ze sousedství jezdíte i na dovolené, že?**

A: Je to tak. Mám ráda tu plejádu rozdílných povah, rozdílných přístupů k výchově a k životu vůbec. Jsem velkým příznivcem toho, aby děti trávily čas v tlupě. Když si spolu hrají, učí se od sebe. Je to zas o trochu jiné než mezi sourozenci. Být s více rodinami je také o respektu. Dokážu si představit, že první roky mohlo být pro některé oříškem skousnout naše katolictví, kdy jsme vždy na nedělní dopoledne místo výletu zmizeli na mši. Dnes nám někdy i dopředu sami hlásí, kde v okolí najdeme bohoslužby.

J: Je nesmírně zajímavé pozorovat, jak i pro takzvané nevěřící lidi (Ane říká, že nevěřící lidi neexistují, pokud mají víru v hodnoty jako je láska a přátelství, nemůžou být přece nevěřící), kterých máme v sousedství mnoho, je důležité povídat si o věcech víry. Nebylo snad žádné dovolené, kde bychom na víru nezapomněli. Ani mě pak nepřekvapilo, kolik z těchto přátel mimo církev přišlo na křtiny našeho posledního syna Eliáše a slavili tuto událost s námi do pozdních večerních hodin.

● **Jirko, ty jsi strojní inženýr a celkově technicky velmi nadaný. Často tě vidím na různých setkáních běhat kolem techniky a organizace. Jak vyvažuješ své pracovní a dobročinné nasazení s tím, abys byl dobrým manželem a tátou?**

J: Ane a děti by řekly, že to rozhodně není tak růžové. Ale je pravda, že Pán Bůh mi dal do vínku radost z práce, myslím že jsem to zdědil po mamince. Vždy mě těšilo být aktivní, nesedět na zadku a když to jen trochu jde, tak být k ruce. Děsně se mi líbí přístup papeže Františka, který nás opakovaně vybízí, abychom vnímali církev i jako polní nemocnici a byli nablízku těm, kdo nás potřebují i za cenu toho, že to občas

Foto: Nicole Kadlec Kotrbová

Rodina Poláčkova

pokazíme, rozlijeme pomyslné mléko. Upřímně musím ale říct, že několikrát šla rodina pro různé charitativní aktivity trochu stranou. Pořád si musím připomínat, že moje zodpovědnost je v první řadě fungovat dobře doma. Někdy se to ale dá i kombinovat. S několika dalšími tatínky se staráme o malé kluky gen 4¹, organizujeme pro ně setkání, kde si povídáme a učíme se sdílet zkušenosti se Slovem života, chodíme na výlety a v létě jezdíme na tábory. Byť si hlavně hrajeme, doufám, že těm malým klukům snad pomáháme vytvářet zdravé podhoubí pro víru a vztah s Pánem Ježíšem.

● **Sami máte čtyři kluky, povahově nebývale rozdílné a všechny nebývale živé. Znamená to jistě individuální přístup ke každému z nich. Ane, máš nějaké tipy, jak být dobrou mámou?**

A: (smích) „Říkali, neptej se!“ To tvoje „nebývale živé“ je čistý eufemismus. ☺ Ale dobrá, zkusím k tomu něco říct. Mám obrovskou výhodu, že mohu být naplno doma. Byť jsme si role dopředu nerozdělovali, vidím nás hodně jako tradiční rodinu – Jirka chodí do práce a živí nás, já jsem žena v domácnosti a snažím se vytvářet teplo domova. Když jsem byla na mateřské s druhým synem, někdy mě napadalo, že bych měla začít myslet aspoň trochu na kariéru... a třeba i znovu nastoupit na vysokou školu, ze které jsem na druhé mateřské vypadla. Pak ale s dalšími dvěma syny přišel naprostý pokoj. Uvědomila jsem si, že moje role je vytvářet klukům i Jirkovi zázemí. Teď, když je Jirka hodně vytižený, mu navíc zařizuji i nejrůznější praktické věci, takže nakonec i ta pracovní náplň tu je. Bez špetky pochybností říkám, že jsem v roli matky a manželky naprosto šťastná. Mám kolem sebe spoustu velmi kariérně úspěšných žen (od umělkyně přes manažerky až po vědkyni), prožívám s nimi jejich úspěchy, baví mě naslouchat jejich příběhům, ale neměnila bych. Od těchto žen vnímám sama velkou podporu, vzájemně si sebe vážíme a jsme si obohacením. A ten přístup k našim čtyřem, jak říkáš, velmi živým klukům? Snažím se je maximálně podporovat v jejich talentech... Přes všechny průšvihy, kterých bylo a je za těch 16 let opravdu přehršle a o kterých bych prý měla vydat knihu, vím, že v každém jsou hřívný, které jim chci pomáhat objevovat. Kluci hrají na hudební nástroje a tím, že nemáme zahradu, až pedantně dbám na to, aby se každý věnoval sportu.

● **V dnešní době předat dětem víru není jednoduché. Jak to děláte vy?**

J: Asi před třemi roky za mnou přišel jeden z kluků, bylo mu tehdy jedenáct, se slovy: „Tati, jednou bych si chtěl vzít podobnou ženu, jakou sis vybral ty. Všechno mi na ní přijde výborné. Chci akorát, aby nebyla věřící. Já jsem se totiž rozhodl být ateista.“ Měli jsme se tedy smířit s tím, že máme doma malého ateistu. Takže asi tak se nám daří předávat víru (smích). Myslím, že je potřeba podobné situace brát sportovně, jakkoliv napanikařit, ale ani je nebrat na lehkou váhu. Pro mě to bylo hlavně memento víc se klukům věnovat. A byť je zodpovědnost rodičů udávat směr rodiny (například o nedělní mši nebo večerní společné modlitbě se nediskutuje), tak se snažím hlavně dětem ukázat svobodu a radost, kterou nám život z víry přináší.

A: Hodně věcí není v našich rukou. Zaujal mě názor, že nejlepší výchovou je zdravý vztah mezi rodiči, a možná je to podobné s vírou... živý vztah rodiče k Bohu může dítěti hodně pomoci. Myslím, že v určité chvíli rodiče musí poodstoupit a pomoci dětem rozlétnout se správným směrem. V České republice máme obrovské požehnání v Diecézních centrech

Jáchym,
Benjamín,
Eliáš
a Damián

pro mládež. P. Miroslav Šimáček měl intuici, že mladí potřebují víru zažít, a byť mimo domov, tak v rodinném prostředí. Naši starší kluci začali na Příchovice a Vesmír také jezdit. Po návratu z jednoho takového víkendů, určitě také podpořeno lednovým kongresem gen 3 v Římě, nám syn „ateista“ slavnostně oznámil, že z období ateisty už vyrostl. ☺ Pokud bych tedy měla něco doporučit, tak zavčas děti „vykopnout“ z hnízda do bezpečného prostředí, kde se potkají s mladými křesťany. Možná jsou ve své třídě jediní věřící a právem se mohou cítit jako exoti...

● **A s malýma klukama?**

A: Všichni kluci prošli předškolními náboženskými hodinami s Marií Nedbalovou, hřívnými výjimečně obdařenou katechetkou, která svůj pedagogický um zaměřuje na ty nejmenší. Myslím, že děti vnímají Boží věci mnohem dříve, než by kdo řekl. Náš Jáchym mě už jako maličký opakovaně táhnul do kostela i ve všední dny, třeba cestou na nákup. Nejmladší, čtyřletý Eliáš, si zase pořád hraje na pana faráře. Nejoblíbenější zábavou je napodobování mše svaté, ke které mu musím hrát na klavír i ordinárium a starší kluci číst čtení... Nebo kluci berou úplně přirozeně, že jedna babička s dědečkem jsou na zemi a druzí už v nebi, s oběma počítají, často si o nich vyprávíme a oni si k nim vytvořili krásný vztah. Říkám si, co děláme špatně, že obvykle to „okouzlení posvátnem“ netrvá dlouho a pak na dlouho zmizí. Každopádně vím, že malé děti vnímají přesah, jejich svět je jednodušší, ale hlubiny v něm nechybí.

● **Co je pro vás ve výchově největší výzvou?**

A: Pomoci dětem, aby žily především reálný život a ten virtuální byl spíš doplněním. Možná jsme až moc přísní, ale zatím nás nikdo nepřesvědčil volným přístupem. Věříme, že zde opravdu hranice mají smysl. Nedávno jsme byli na dlouhé cestě autem i s babičkou a dědečkem. Přišlo nám to jako výborná příležitost si povídat, zpívat, být spolu. Dva starší kluci to viděli jinak, chtěli pařit na mobilech. Bylo „dusno“ a padlo i pár ostřejších slov. Vnímala jsem, že musím být ticho a vydržet tlak. Po hodině úplná změna nálady, i omluva... a zbylých několik hodin bylo velmi pěkných, včetně vyprávění si zážitků z prožité dovolené. A víš, oč by bylo lehčí vyměknout a říct: „Tak si ten mobil vemte...“ Často se mi ty hranice nastavovat nepodaří, ale zkušenost mi praví, že se to vyplatí.

● **Je mezi vámi třináctiletý věkový rozdíl. Když jste spolu začali chodit, zvedlo to nejedno obočí... Letos jste oslavili 17 let od svatby. Jaký je váš recept na péči o „květinu“ vašeho vztahu?**

A: Naše začátky byly dost divoké. Jirka měl už vykročeno na cestu zasvěceného života ve fokoláre. Blížily se mu věčné sli-

Foto: archiv rodiny Poláček

V „tlupě“. Snímek z roku 2019.

by, ale na své duchovní cestě se pořád hledal... Já byla mladá, nezralá..., což si dobře uvědomovali mí nejbližší a měli o mě obavy. Musela jsem si dobře rozmyslet, co vlastně chci. Bylo to turbulentní období, ale dnes jsem vděčná za pěkné vztahy v širší rodině. Ale ty ses ptala na naše manželství (*smích*). Máme se moc rádi a vážíme si sebe. Dynamičnost (zní to líp než choleričnost, ne ☺ ? máme v sobě oba, takže se umíme krásně pohádat. Nikdy to ale netrvá dlouho. Zásadně nám pomáhá víra. A v neposlední řadě geniální manuál na život, který jsme (nezaslouženě) dostali skrze Chiaru Lubichovou. **J:** Nechceme brát pěkný vztah jako samozřejmost. Vidíme, že mnoho vztahů prochází různými krizemi a uvědomujeme si, že to může potkat každého. Proto jsme třeba loni absolvovali krásný víkendový kurz pro manžele „Spolu na cestě“.

A: Říká se, že o toho druhého máme neustále usilovat drobnými pozornostmi. Nedávno jsem trávila týden s pár maminkami a dětmi v Sudějově na faře (asi 80 km od domova). Ve středu byl svátek sv. Anny. Šla jsem pro něco na zahradu a najednou z poza rohu vyskočil Jirka s krásnou kytkou, jednoduše mi přijel popřát. Pak s námi ještě asi hodinku zůstal, rozdělal oheň v krbu, vypil kafe a jel zpátky domů. Udělalo mi to radost, takhle gesta mají, myslím, v každém vztahu velký význam.

● **Ještě bych ráda dodala něco odlehčeného nakonec. Ane, vím, že tvou vášní je řídit auta...**

A: Máš pravdu, prý to tak mám od mala, jistě na to měli vliv i moji tři starší bratři, kteří svou sestru od brzkých let zasvěcovali do krásy a síly všeho, čím hýbou motory. Nevím, co za tím je, ale dodnes mě auta baví, v autě relaxuji. Možná je to i tím, že auto tě, na rozdíl od dětí, téměř vždy poslechně. Přidáš plyn – zrychlíš, zatáhneš brzdu – stojí, zatočíš do prava

a není-li namrzlo, jsi opět poslechnuta. Protože moji přátelé o mé vášni vědí, několikrát se stalo, že mi zazvonil telefon se slovy: „Ane, pořídili jsme si nové auto, nechceš se projet?“ Nikdy neodmítnu.

● **Jirko, ty zas miluješ přírodu, hlavně hory a chození s mladými na puťáky. Nebo máš i jiné koníčky?**

J: Mě baví spousta věcí, hlavně četba, filmy, kolo... A taky vše okolo stavebního inženýrství. Když mi bylo čtrnáct, postavili jsme s tatínkem rodinný dům. Tehdy mě nenapadlo, že se z koníčku postupně stane i obživa. Jinak láska k horám samozřejmě neopadá, ale puťáky dnes spíše vystřídaly celodenní výlety s gen 4 nebo rodinou.

*Za rozhovor děkuje
Marie Srbová*

1. Gen 4 jsou děti z Hnutí fokoláře ve věku od 4 do 8 let.

Foto: Jan Poláček

S příbuznými v Neratově.

Vzdělávání srdce a mysli

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

JAK FRANTIŠKOVA EKONOMIKA FORMUJE BUDOUCÍ GENERACE

Začalo to u nás díky partě nadšenců, kteří se pustili realizovat velký sen - ekonomiku společenství (založenou v roce 1991 Chiarou Lubichovou), ekonomiku, kde nejde jen o zisk několika mála jedinců, ale o blaho celého lidského společenství. Tito nadšenci nyní žijí pro Františkovu ekonomiku (viz www.frantiskovaekonomika.org/onas). Jedním z nich je Josef Zvoníček¹, koordinátor české větve Františkovy ekonomiky. Poprosili jsme ho, aby nám napsal o čerstvých zkušenostech a aktuálním dění.

V rámci Františkovy ekonomiky se věnujeme různým projektům a oblastem, které spojují mladé lidi, péči o stvoření a péči o bližní. Je tu ale jedna oblast, která je pro nás velmi důležitá a prioritní. Oblast, jejímž cílem je nadchnout, otevřít oči a srdce, poznat sebe i druhé, vyjádřit své myšlenky a pocity, dokázat kriticky myslet, najít svoje směřování, smysl svého života, svůj původ, cíl a Pravdu. Ano, mluvím o **vzdělávání, kterým chceme zejména mladé lidi povzbudit v hledání životního stylu, který je pečující, zodpovědný a naplňuje svoje poslání vůči našemu společnému Domovu.**

Ač jsme stále ještě na začátku, máme za sebou některé důležité milníky, o které bych se s vámi chtěl podělit. Mimo hledání příležitostí v grantových výzvách Evropské unie Erasmus+ a účasti na dlouhodobém školení neformálního vzdělávání, jsme na

přelomu května a června uspořádali pilotní třídní workshop s názvem *Třídíš, třídím, třídíme - A co dál?* pro studenty Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.

Proč zrovna tento název? V odpovědích na dotazník, který jsme zadali skupinám mladých lidí z Arcibiskupského gymnázia a animátorům v rámci Arcidiecézního centra života mládeže v Rajnochovicích, zaznívalo, že je pro ně velmi důležité téma ochrany přírody a boje proti změně klimatu. Na druhé straně je pro ně téma změny klimatu nejčastěji spojeno s pocity strachu, bezmoci a smutku. Když jsme se ptali, co by se mohlo konkrétně udělat pro ochranu životního prostředí, nejčastější odpovědi se točily kolem třídění, recyklace a redukce odpadu. Proto tedy název workshopu *Třídíš, třídím, třídíme - A co dál?*

Během něho jsme se snažili propojit téma odpadů, s kterými jsme v kaž-

dodenním kontaktu, a téma klimatické změny, která je pro jednotlivce těžko uchopitelná a vzbuzuje v nás negativní pocity. Workshop byl skvělou příležitostí, jak spolu s mladými lidmi hledat odpovědi, které směřují k nám samotným, k naší motivaci, touhám a vztahu ke stvoření.

Papež František o tom podobně píše v encyklice *Laudato si'* jako o ekologickém obrácení. A to byl i cíl našeho workshopu, který se od kritického pohledu na fungování naší společnosti přesouval k možným řešením a naší pozitivní roli v obratu k péči o stvoření.

Workshop měl od účastníků velmi pozitivní odezvu. V závěrečném dotazníku nejčastěji zmiňovali, že jim workshop rozšířil obzory v jejich pohledu na svět a společnost a pomohl jim pochopit vztahy mezi ekologií a ekonomikou a mezi odpady, HDP a klimatickou změnou.

Už teď se těšíme na další pokračování aktivit, které proběhnou nejen na Arcibiskupském gymnáziu.

Pro naše vzdělávací aktivity hledáme mladé lidi, kterým je blízká práce s mládeží a leží jim na srdci témata péče o životní prostředí a aktivní občanství. Stačí se ozvat na kontakt na našem webu nebo se podívat do sekce „volná místa“.

Josef Zvoníček

Workshop pro studenty Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.

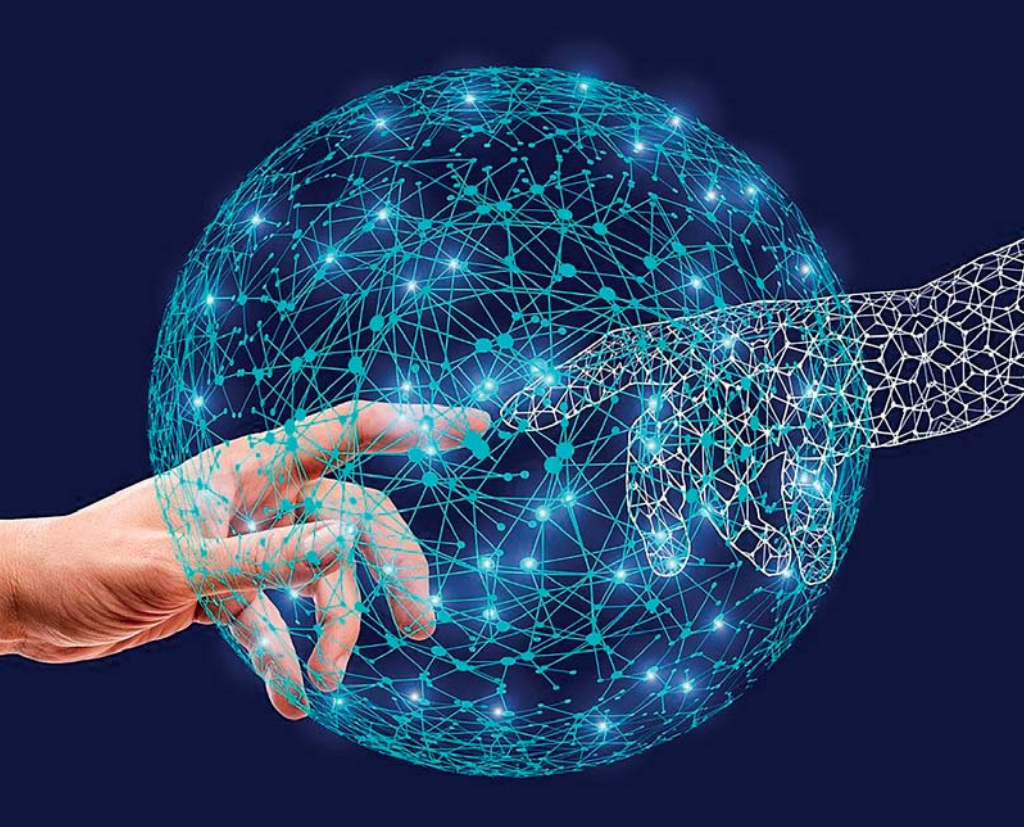

Foto: Josef Zvoníček

1. Viz Nové město 5/2022, str. 11.

Pro rozvoj vzdělávacích aktivit v rámci Františkovy ekonomiky jsou vítáni všichni, kdo by mohli finančně podpořit hodinu práce „stážistky“ - 150 Kč. Podporu lze poslat prostřednictvím křesťanského darovacího portálu Donace.cz - www.donace.cz/projekty/frantiskova-ekonomika/. Děkujeme!

Ilustrační foto: Pixabay

Umělá intelligence

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

K ETICKÉ PŘÍSAZE PRO DIGITÁLNÍ SVĚT

Technologický svět má tendenci se rychle měnit, rychleji než naše schopnost se změnám přizpůsobit. Složitost strojů a systémů, které strukturují realitu, ovlivňuje nejen způsob, jakým žijeme, ale také způsob, jakým vidíme svět a přemýšlíme o budoucnosti. Vysoká úroveň dosažená umělou inteligencí spolu s nadšením z jejich operačních schopností přináší však i obavy z toho, co může vyplynout z jejich zneužití. Otevírají se nové etické otázky.

Nedávné rozšíření ChatGPT (v listopadu 2022)¹ a všechny jeho vedlejší produkty masivně přiblížily umělou inteligenci našemu každodennímu životu. Vyvolalo to nové otázky související s pochopením toho, co je lidské a co ne. Ve světovém panoramatu způsobil vývoj těchto zařízení určitou dezorientaci nejen proto, že jejich použití se zdá být v dosahu každého, ale především

protože ukazují, že dělají něco, co bylo dříve výsadou lidských bytostí, ale dokáží to s kvantitativně lepšími schopnostmi. Čelíme systémům, které nejsou „inteligentní“ v lidském slova smyslu, ale které spravují svou znalostní základnu pomocí statistických výpočtů. Tato skutečnost nemění konečný výsledek – pocit, že již nejsme autory zásadních rozhodnutí, jsme vystaveni výzvám strojů, které spíše než „nástroje“ jsou naši „kolegové“.

Mnoho lidí považuje technologický rozvoj za lidskou činnost, která nás nejvíce charakterizuje. Digitální technologie, a zejména umělá intelligence, jsou tím, co nejpřesněji odráží náš způsob bytí a chápání naší existence. Krize minulého století (hodnotové, environmentální, sociální a politické) s nimi úzce souvisí a naznačují, že technologický rozvoj musí být doprovázen stejně odhodlaným vzdělávacím závazkem, aby každá forma pokroku mohla být vedena hlubším etickým vědomím.

Zástupci ze Sophia Global Studies Research Centre, Politického hnutí za

jednotu, NetOne, Nového lidstva a Digital Oath vedou diskuzi o problémech digitálního světa z různých hledisek: filozofických, technologických, etických, sociálních a politických, a navrhuji „přísahu profesionálů v digitálním světě“, která by byla Hippokratovou přísahou pro digitální svět.

Fadi Chehadé, bývalý generální ředitel ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), propagátor „přísahy“ pro etiku digitálního světa a hostující profesor na Univerzitním institutu Sophia, řekl: „Potřebujeme přimnout konkrétní a všeobecně sdílený závazek, kterého by se vývojáři, technici a uživatelé digitálních technologií mohli držet a pevně ukotvit svou práci na přístupu zaměřeném na člověka.“

Fadi Chehadé se na tomto projektu podílí od listopadu 2019, kdy se v italském Tridentu sešla první skupina, aby projekt formovala. Následně skupina zapojila vědce z různých zemí a účastnila se veřejné konzultace sponzorované OSN pro **Global Digital Compact 2024**.

Účel digitální přísahy je jasný: navrhnout směrnice a eticky motivovat vývojáře a inovátory digitálního světa, aby do centra pozornosti kladli důstojnost a kvalitu života lidí a komunit, smysl lidské existence a respekt k základním právům a životnímu prostředí. Návrh „přežít“ Hippokratovu přísahu pro digitální svět se již objevil v různých mezinárodních studiích, které potvrzují naléhavost problému a odpovědnost těch, kdo vytvářejí a spravují digitální služby a spravují data. Zahrnuje nejen nové neuronové sítě, ale také sociální sítě a kryptoměny. Nyní je třeba spojit síly a vytvořit koalici mezi univerzitami, soukromým sektorem a organizacemi, které se zavázaly sepsat etický kodex.

Na novém webu Digital Oath je počáteční znění přísahy a postupně získává podporu; návrhy a změny textu jsou vítány a budou zapracovávány. Více na: www.digital-oath.net.

Cesta je jistě dlouhá, ale je nás na ní mnoho a je to obzor, který se týká nás všech.

Andrea Galluzziová
(Převzato z focolare.org, redakčně upraveno)

1. ChatGPT – technologie umělé inteligence od společnosti OpenAI, dokáže vytvářet nové texty jako odpověď na uživatelské dotazy nebo příkazy. Texty jsou smysluplné a co nejvíce podobné těm, které by mohl napsat člověk.

Problémy se dají vždycky řešit

POSEZENÍ S UČITELKOU NA MALOTŘÍDCE

Pro mnoho školáků, zvláště prvňáčků, jejich rodiče a učitele začíná nová životní etapa. Často je spojená s radostným očekáváním, ale i s otázkami a obavami. Mluvila jsem s Mgr. Pavlou Hlavsovou, učitelkou na malotřídce ve Všemíně u Zlína.

● Jak jste se dostala na učitelskou dráhu?

Vždycky jsem tíhla k dětem a práce s nimi mě naplňovala a bavila. Už na střední škole jsem pomáhala třeba s dětmi ve farnosti, ať už ve sborečku nebo při letních aktivitách. V rámci studia jsem se orientovala nejprve na děti s postižením. Pracovala jsem na zvláštní škole a po doplnění vzdělání jsem pak přešla na základní školu.

● Učíte na malotřídce. Mohla byste to nějak přiblížit?

Máme jen první stupeň, přičemž některé třídy jsou spojené. Vloni jsem učila sedm prvňáčků a dvanáct třetácků, teď jsou z nich už druháci a čtvrtáci. Kromě toho jsou u nás spojené ještě další dvě třídy.

Učit na malotřídce obnáší pro učitele přípravu pro dva (někde i více) ročníky najednou. Na druhou stranu je to úžasné – pracuji vždy s menší skupinou dětí, vím, které dítě co potřebuje... Práce je individuálnější, dynamická, hodně pestrá. Samozřejmě pro děti je to náročnější, musí si zvyknout pracovat samostatně. Ale je to i výhoda – pedagogové z druhého stupně je chválí, že dokážou pracovat s textem, že jsou samostatné.

● Jaké jsou vaše zkušenosti s prvňáčky?

První třídu jsem vloni učila po letech, předtím jsem učila starší děti. Kolegyně mi říkaly, že jsem úplně ožila. Prvňáčci jsou totiž úžasní, jsou u nich vidět obrovské pokroky – naučí se číst, psát, počítat... To je pro vyučujícího hodně motivující a obohacující.

● Co je pro vás při vyučování důležité?

Práce učitele není jen o tom předat vědomosti, znalosti, balík dovedností, ale aby žáci byli připraveni do života i z hlediska vztahů. Chtěla bych, aby z dětí byla dobrá parta, aby se navzájem tolerovaly, měly pěkné vztahy, uměly spolu řešit problémy, aby si vážily jeden druhého a dokázaly si odpouštět, když třeba někdo někomu ublíží – i to se v životě stává.

Pomáhá mi přitom i fakt, že jsem prošla dvouletým kurzem etické výchovy a kurzem metod kritického myšlení. Ty vedou děti k tomu, aby více přemýšlely nad věcmi, aktivněji se díva-

Foto: Eduard Hlavsa

Pavla Hlavsová

ly na proces učení. Obojí se prolíná napříč různými předměty a aktivitami.

● A jaké jsou pro vás vztahy s rodiči?

Důležité je vybudovat si s nimi osobní vztah. Zvláště s „novými“ rodiči – tedy rodiči prvňáků. Třídní schůzky míváme formou tripartity – rodič, dítě a učitel. Snažím se rodiče poznávat a být pozitivně naladěná, vidět to dobré, co je v nich. Když je nějaký problém s žákem, tak nejprve navodit atmosféru důvěry, porozumění a pak teprve předložit i nějaké problémové záležitosti, které je třeba řešit. Na vesnici se lidé více znají, tak se někdy lehce sklouzne k posuzování. Snažím se nenechat se tím ovlivnit, přistupovat ke všem s důstojností a hledat způsoby spolupráce.

● Měla byste nějaký tip pro rodiče prvňáčků?

Chtěla bych je povzbudit, aby své děti motivovali k radostnosti, k tomu, že i když přijdou problémy, vždycky se dají řešit. A aby jim dále četli, celou první třídu. Někdy si totiž rodiče myslí, že když dítě začíná číst, není mu už třeba večer předčítat. Ale mám zkušenost, že i děti ve čtvrté třídě jsou za to ještě rády, podpoří se tím k vlastnímu prožitku z četby. Je důležité, aby se naučily číst s porozuměním a připravily se tak na další stupeň. Dále bych poradila nesrovnávat děti s jinými a nebát se neúspěchů. Každé dítě má svou cestu, vše většinou postupně dozraje, i když u každého dítěte jinak rychle.

Za rozhovor děkuje Ludmila Šturmová

Ilustrační foto: Marie Kilbergrová

Modlitba ve spiritualitě jednoty

DUCHOVNÍ INSPIRACE

Přinášíme další myšlenky Chiary Lubichové o modlitbě¹.

BÝT MODLITBOU

(...) měli bychom se již od nynějška snažit lépe, dokonce do nejvyšší míry, prohloubit svůj vztah s Bohem.

Můžeme totiž milovat jako sluhové a plnit vše, co chce Pán, aniž bychom na něj promluvili, nebo můžeme milovat jako synové srdcem, naplněným Duchem Svatým, láskou a důvěrou ke svému Otci: tou důvěrou, která vede k častému rozhovoru s ním, k tomu, abychom mu předkládali všechny své záležitosti, svá předsevzetí, plány. Tou důvěrou, tou božskou touhou, díky které se nemůžeme dočkat chvíle, věnované výlučně jemu, abychom navázali hluboký vztah s ním.

To je modlitba, opravdová modlitba! K ní máme směřovat, až dokud se nestaneme živou modlitbou.

Teolog Jevdokimov napsal v souvislosti s modlitbou krásnou větu: „Nestačí se modlit, je třeba se modlitbou stát, být modlitbou, nechat se ztvárňovat, abychom byli modlitbou.“

Nechat se ztvárňovat, abychom byli modlitbou, být modlitbou, jak to chce Ježíš, který řekl: „Modlete se v každé době.“ (Lk 21,36)

Věřím, že v srdci mnohých z nás je opravdové bohatství nadpřirozené lásky, která může přetvořit náš život ve skutečnou modlitbu, díky níž se můžeme nechat ztvárňovat, abychom byli modlitbou. Je třeba toto bohatství využít ve vhodných chvílích.

Snažme se tedy v tomto nadcházejícím období mluvit s Bohem často, i uprostřed činnosti. Usilujme se zlepšovat právě v tom. Vždyť jen vyslovení slov „pro tebe“ před každou činností ji proměňuje v modlitbu.

Ale to nestačí. Navazujme s ním intenzivní rozhovor pokud možno, když je to možné. Jedině tak budou moci na konci života na našich rtech vykvést slova lásky k Bohu, podobná jako byla ta u svatých.²

BOŽÍ NESMÍRNOST

Když jsem jednou odpočívala, viděla jsem dokumentární film o přírodě. (...)

Při pozorování nesmírnosti vesmíru, mimořádné krásy a majestátnosti přírody, jsem vystoupila spontánně ke Stvořiteli všeho a zalévalo mě jakési nové pochopení nesmírnosti Boží. Tento dojem byl tak silný a tak nový, že bych se byla ihned vrhla na kolena, klaněla se Bohu, chválila ho a oslavovala. Pocítila jsem potřebu to udělat, jako by to bylo v té chvíli mé povolání.

A – téměř jako by se mi nyní otevřely oči – jsem si uvědomila jako nikdy předtím, kdo je ten, koho jsme si zvolili za ideál, nebo lépe řečeno ten, který si zvolil nás. Viděla jsem ho tak velikého, tak velikého, tak velikého, že se mi zdálo nemožné, že na nás myslel. A tento dojem jeho nesmírnosti mi zůstal v srdci několik dnů. Modlit se nyní „posvěť se jméno tvé“ nebo „sláva Otci i Synu i Duchu Svatému“ je pro mne něčím jiným, je pro mé srdce nezbytností. (...)

Jsme na cestě. Když někdo cestuje, myslí už přitom na prostředí, které ho přijme při příjezdu, na krajinu, na město a už se připravuje. Tak to máme dělat i my.

Tam nahoře budeme chválit Boha? Chvalme ho tedy již od tohoto okamžiku. Ať mu naše srdce ze všech sil vyjadřuje celou naši lásku, ať ho velebí s anděly, svatými a nebeskými mariapolity³: „Svatý, svatý, svatý“.

Projevujme mu svou chválu ústy i srdcem.

Využijme toho, abychom obnovili některé své každodenní modlitby, které mají tento cíl. A vzdávejme mu chválu i celým svým bytím.

Víme, že čím více zapíráme sami sebe (po vzoru Ježíše opuštěného, který se stal ničím), tím více voláme svým životem, že Bůh je všechno, a tak ho chválíme, oslavujeme a klaníme se mu. (...)

Hledejme během dne mnoho chvil, abychom se klaněli Bohu a chválili ho. Dělejme to při rozjímání nebo při návštěvě kostela či při mši svaté. Chvalme ho v přírodě nebo v hloubi svého srdce. A hlavně žijme tak, že budeme umírat sami sobě a žít vůli Boží, lásku k bratřím.⁴

Chiara Lubichová

1. Fabio Ciardi (a cura di), Il respiro dell'anima. La preghiera in Chiara Lubich, Città Nuova, Roma 2022.

2. Kolegamento, Palermo, 22. ledna 1998.

3. Tak se v Hnutí fokoláre říká těm, kteří již ukončili svůj pozemský život.

4. Kolegamento, Rocca di Papa, 22. ledna 1987.

Vystupuji k Bohu prostřednictvím svých bratrů

DUCHOVNÍ INSPIRACE

Igino Giordani (Foco), italský politik, spisovatel a novinář, byl spoluzakladatelem Hnutí fokoláre. Probíhá proces jeho blahorečení. Následující řádky nám dávají nahlédnout do jeho niterného vztahu s Bohem, a to prostřednictvím zápisků z jeho deníku.

Ti, kdo se nechávají unášet životem... Ti, kdo zabíjejí čas... Jenže čas je drahocenný dar, čas je první předpoklad, abychom mohli prožít život... Ale prožít život jako hořící pochoděň před ikonou. Žít znamená stravovat, spalovat se ohněm jako oběť Bohu, postupně se rozložit jako oběti Starého zákona..., strávit se v kratším či delším prostoru: ukřižování a smrt. Přirozeně, život se stává touto obětí, tímto pomalým spálením na obětním oltáři, pokud je provázený modlitbou, pokud je jí člověk prodchnutý. Oběť bez modlitby je gesto bez duše: neposlouží. Bez modlitby – bez ustavičné touhy po Bohu, bez myšlení na něj, bez splynutí s ním – to není dobře prožitý život, je to mrtvý život. To znamená nechat se unášet životem... To znamená zabít čas místo zabíjení sebe, starého člověka.

Zabít v sobě starého člověka, spalovat se pomalým hořením paliva, to znamená osvobozovat nový život, znovuzrození, opravdový zrod do skutečného Života: do Boha.¹

(17. července 1954)

Jak se můžeme nudit v životě, když je třeba stavět Boží město? Jak můžeme trpět smutkem a bezútěšností, když můžeme žít v Božím společenství? Proč se máme cítit opuštěnými, když právě v samotě můžeme nejlépe mluvit s Bohem?

Slovo vyžaduje mlčení.²

(11. listopadu 1958)

Tolikrát jsem si už řekl, že si nesmím zakládat na sobě, že si musím zakládat na Kristovi. On musí být ve mně, on musí být mnou. Dokonce si zdůrazňuji i to, že musím být prázdný, aby mě mohl Bůh naplnit. Musím být ničím, abych se mohl nabídnout Všem. Ale vzápětí jsem většinu dne schoulený do sebe. Mluvím o banalitách a používám světské chytráctví. Tehdy jsem ve svém já, to znamená v ničem, v prázdnotě. Tím, že se mám většinu dne věnovat pozemským věcem, přenáším duši do sklepení, ne-li přímo do podzemí.

Měl bych se však naplnit Bohem i tehdy, když dělám nezbytné světské věci. Měl bych dovolit, aby Kristus žil ve mně, stále, až do poslední minuty dvacáté čtvrté hodiny, ať už dělám cokoli. Být v každé myšlence a v každém vztahu proniknutý Božím principem tak, aby se božské stalo mou přirozeností, abych fungoval jako odraz Krista, se srdcem jeho Matky v souřadnicích církve.

Tehdy se vše zjednodušuje. Strach se ztrácí. Bolest dostává smysl. Příroda se mění v chrám. Stvoření mě nese k Stvořiteli. Nemusíš se roztrpčovat nad lidmi nebo se na ně hněvat, protože je miluješ. A tak – kromě všeho – je zjemňuješ v tvých očích a před Bohem je vysoce zhodnocuješ.³ (18. února 1959)

Bůh přichází do mě prostřednictvím chleba. Já vystupuji k němu prostřednictvím svých bratrů.⁴ (14. dubna 1960)

Pokud se má náš život řídit Ježíšovým příkladem, musí se jím řídit i při zmrtvýchvstání. Člověk umírá kvůli hříchu a vstává z mrtvých díky milosti. Podle toho víme, že jsme přešli ze smrti do života, když milujeme bratry. Kdo miluje, žije Boha: a Bůh je Život.

Tato skutečnost se mi dnes ráno při zpovědi ozřejmila takovým způsobem, jako bych se znovu narodil. Má osoba, protože je rozhodaná hněvem a pýchou, samolibostí a nestálostí, je jako chlív na spadnutí: – Přijď do něj ty, Maria, spolu s Josefem, a porod v něm Krista...

A tak se chlív stane chrámem, posvátnějším než nádherná katedrála...

Zdá se, že nebeská Maminka mě uklidnila (může nás neuklidnit?). A své ubohé tělo, které drží dohromady unavená duše, si nesu jako svatostánek. Je to Mariin příbytek, Ježíšův svatostánek, Josefův stan, stan všech svatých, mučedníků, učitelů, panen, vyznavačů... Lidsky jsem selhal, božsky jsem se zaslavil Panně Marii, stal jsem se členem Ježíšovy rodiny, vyzvižený do nebeské důstojnosti. Patřím do Stvořitelova rodokmenu.⁵

(17. dubna 1960)

1. Igino Giordani, Ohnivý denník, Nové město, 1996, str. 80.

2. Tamtéž, str. 103.

3. Tamtéž, str. 105.

4. Tamtéž, str. 121.

5. Tamtéž, str. 121.

Ilustrační foto: Marie Křibergrová

Modlitba v mém životě

Na otázku, jaké místo a význam má v jejich životě modlitba, odpovídají Eva, salesiánská spolupracovnice, a František, mladý politik z Hnutí fokoláre.

NAPSANÉ PŘÍMO PRO MĚ

Modlit se mne od mala učila hlavně maminka a babička. Vzpomínám na prázdniny u babičky, vzala do ruky růženec a pozvala nás děti k modlitbě. Tehdy se mi zdál růženec nekonečný a přála jsem si, aby byl už rychle konec. Večer jsme jednou vyšly s babičkou ven se dívat na Měsíc a hvězdy a já jsem babičce řekla: „Babi, představ si, teď jsou na Měsíci američtí astronauti.“ Pro babičku to ale nebylo tolik důležité jako pro mne. Tenkrát jsem nechápala, že rozhovor se Stvořitelem je něco mnohem víc než návštěva jiného vesmírného tělesa. Několikrát jsem si na to vzpomněla, když jsem později vnímala potřebu modlitby pro sebe nebo za druhé.

Jak šel čas, měnil se můj vztah k Pánu a tím i moje modlitba. Střídala se období velké touhy po Bohu s obdobími kri-

ze. Když se dařilo a nic zlého nehrozilo, má modlitba slábla nebo jsem ji plnila jako povinnost. Pán mě však nenechával dlouho jen tak přežívat, ale stále mě zve k důvěrnějšímu vztahu s Ním. Mám také zkušenost s okamžitým vyslyšením modlitby, která byla krátkým, ale intenzivním výkřikem o pomoc v zoufalství. Když jsme se s rodinou převrátili na divoké řece, nejmladší dcerka vypadla z raftu a proud ji unášel velmi rychle daleko od nás. Uvědomila jsem si, že nemám šanci jí pomoci. Obrátila jsem se k Panně Marii s prosbou o pomoc. Nejednou vidím, jak moje kamarádka k ní plave velkou rychlostí a za okamžik ji vytáhla z vody na břeh.

Nejvíce zažívám Boží přítomnost na duchovních cvičeních, kde v modlitbě prožívám celý den, ale po návratu domů je to za nějaký čas někdy boj. I když modlitba zevšední, vím, že je dobré u ní vytrvat. Pomáhá mi hlavně pravidelná modlitba s manželem, modlíme se ranní a večerní chvály z breviáře. Někdy mě nic neosloví, jindy mám pocit, že ta pradávna slova žalmů jsou právě teď, v mé nynější situaci, napsaná pro mne.

Eva

ROSTLINY MODLITBY

Ve své kanceláři mám docela dost rostlin. Je to pestrá sestava – od olivy přes rozmarýn a levanduli až po citroník. Všechny sem ale patří a vytvářejí prostředí kanceláře mnohem přívětivější a zdravější. Při jejich zalévání si často všimnu, jak se natahují za sluncem a čerpají z něj potřebnou energii.

Když se podívám do „kanceláře“ svého srdce, vnímám, že modlitby jsou právě takovými rostlinami. Každá je jiná. Jiná je modlitba mužů, ke které jsme se začali před nedávnem v našem městě scházet, jiná je růženec. Jsou tu chvály, díky a prosby, je tu krátká ranní modlitba s mým kolegou Jendou, je tu polední time-out¹. Speciální prostor má čas ticha a v posledních letech stále více i pěší putování. Zkrátka, je to velmi pestrá zahrádka, která má jeden společný jmenovatel – chválit Pána a být s Ním.

Tato zahrádka bohužel dostává vinou mých slabostí dost často zabrat. Zapomínám na ni, nebo se mi prostě modlit nechce. Často mám do svého srdce „zavřená okna“ a nepouštím sem paprsek Božího slunce. Přesto stále cítím, jak zásadní tyto rostlinky modlitby pro můj život jsou. Bez nich by bylo mé srdce chladným úředním prostředím, se kterým by chtěl být každý v kontaktu jen co nejkratší dobu.

Ano, věřím tomu, že modlitba člověka proměňuje, ať už má jakoukoli formu. Stačí, když je upřímná, od srdce. Nezapomenu na kázání jednoho kapucína v italském Viterbu, který říkal, že adorace je podobná opalování. Zatímco na pláži se nám mění pokožka, při adoraci Pána v Eucharistii se nám proměňuje srdce. V obou případech nám stačí prostě být. Být s Bohem a nechat se jím proměňovat. Stále znovu prosit o to, aby naše srdce kamenné proměnil v srdce z masa. Pak se nebudeme bát do naší „kanceláře“ pustit kohokoliv, kdo za námi přijde. A třeba se s ním rovnou poradit, jak o kterou rostlinu – modlitbu pečovat.

František

1. Time-out (ve 12 hodin každého časového pásma) – chvíle ztišení a modlitby za mír na celém světě.

Ilustrační foto: Marek Trizuljak

Ilustrační kresba: Petr Ettler

Slovo života

ZÁŘÍ 2023

„Každý den tě budu velebit a chválit tvé jméno po všechny věky.“ (Žalm 145,2)

Úryvek z Písma, který je nám tento měsíc předložen jako pomoc na naší cestě, je modlitbou. Je to verš ze 145. žalmu. Žalmy jsou skladby, v nichž se odráží osobní i společná náboženská zkušenost izraelského lidu na jeho cestě dějinami a v různých úskalích jeho existence. Modlitba ve formě poezie stoupá k Hospodinu jako nárek, prosba, díkůvzdání a chvála. V tomto vzdechu je obsažena veškerá rozmanitost pocitů a postojů, jimiž člověk vyjadřuje svůj život a svůj vztah k živému Bohu.

Základním tématem žalmu 145 je Boží královský majestát. Žalmista na základě své osobní zkušenosti opěvuje Boží velikost: „Veliký je Hospodin a veškeré chvály hodný“ (verš 3), velebí jeho dobrotu a univerzálnost jeho lásky: „Dobrotivý je Hospodin ke všem a soucit má se všemi svými tvory“ (verš 9), uznává jeho věrnost: „Věrný je Hospodin ve všech svých slibech“ (verš 13b), a dokonce jde tak daleko, že do svého kosmického zpěvu zapojuje každou živou bytost: „Vše, co žije, ať velebí jeho svaté jméno po všechny věky!“ (verš 21).

„Každý den tě budu velebit a chválit tvé jméno po všechny věky.“

Moderní člověk se však někdy cítí ztracen a má dojem, že je ponechán sám sobě. Obává se, že jeho dny ovládá náhoda a že jde o sled událostí, které postrádají smysl a cíl.

Následující žalm přináší povzbudivé hlásání naděje: „Bůh je Stvořitel nebe i země, věrně dodržuje smlouvu, která ho váže k jeho lidu, dopomáhá k právu utiskovaným, dává chléb, který posiluje hladové, a osvobozuje vězně. On otevírá oči slepým, pozvedá toho, kdo upadl, miluje spravedlivé, ochraňuje ty, kdo jsou bez domova, ujímá se sirotka i vdovy. (...)“¹

„Každý den tě budu velebit a chválit tvé jméno po všechny věky.“

Toto slovo nás především vybízí, abychom pečovali o svůj osobní vztah s Bohem tím, že bezvýhradně přijmeme jeho lásku a milosrdenství a předstoupíme před tajemství, abychom naslouchali jeho hlasu. V tom spočívá základ každé modlitby. Protože však tato láska není nikdy oddělena od lásky k bližnímu, pak jestliže napodobíme Boha Otce v konkrétní lásce ke každému bratru a sestře, zvláště k těm nejposlednějším, odstrčeným, nejosamělejším, budeme denně vnímat jeho přítomnost v našem životě. Chiara Lubichová, když byla pozvána, aby vyprávěla o své křesťanské zkušenosti na jednom shromáždění buddhistů, ji shrnula takto: „... jádro mé zkušenosti je v tomto: čím více milujeme člověka, tím více nacházíme Boha. Čím více nacházíme Boha, tím více milujeme člověka.“²

„Každý den tě budu velebit a chválit tvé jméno po všechny věky.“

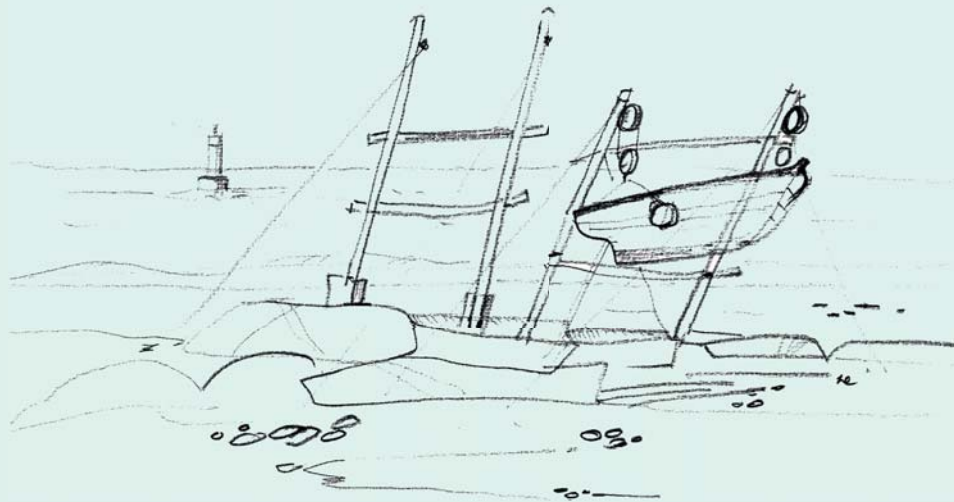
Existuje však i jiný způsob, jak Boha najít. V posledních desetiletích si lidstvo nově uvědomilo ekologický problém. Hnací silou této změny jsou zejména mladí lidé, kteří navrhuji strážlivější životní styl s přehodnocením modelů rozvoje, angažují se za právo všech obyvatel planety na čistou vodu, potraviny a vzduch a hledají alternativní zdroje energie. Lidé tak mohou nejen obnovit svůj vztah k přírodě, ale také chválit Boha, protože s úžasem objevují jeho něhu vůči všemu stvoření.

To je zkušenost Venanta M., který se jako dítě v rodném Burundi probouzel za svítání za zpěvu ptáků a chodil desítky kilometrů lesem do školy. Cítil se v naprostém souladu se stromy, zvířaty, potoky, kopci a svými spolužáky. Vnímал přírodu na dosah ruky, ba dokonce se cítil být živou součástí ekosystému, v němž jsou tvorové a Stvořitel v naprosté harmonii. Toto vědomí se pro něj stávalo chválou, ne však chválou jednoho okamžiku, ale celého dne.

Někdo by se mohl zeptat: a co v našich městech? „V našich betonových velkoměstech, vybudovaných lidskou rukou, uprostřed ruchu světa je příroda zachráněna jen málokde. A přece, chceme-li, stačí kousek modré oblohy, který se mihne mezi vrcholky mrakodrapů, aby nám připomněl Boha. Stačí paprsek slunce, který pronikne i mezi věžeňské mříže, stačí květina, louka, dětská tvář...“³

Augusto Parody Reyes a tým Slova života

1. Jan Pavel II., Generální audience, 2. července 2003, komentář k Žalmu 146(145).
2. M. Vandeleene, *Io, il fratello, Dio nel pensiero di Chiara Lubich*, Città Nuova, Roma 1999, str. 252.
3. Ch. Lubichová, *Conversazioni, in collegamento telefonico*, a cura di Michel Vandeleene (Opere di Chiara Lubich 8.1; Città Nuova, Roma 2019), str. 340.

Ilustrační kresba: Petr Ettler

Slovo života

ŘÍJEN 2023

„Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“ (Mt 22,21)

Ježíš vstoupil do Jeruzaléma a lidé ho oslavují jako „Syna Davidova“, což je královský titul, který Matoušovo evangelium přisuzuje Kristu, který přišel hlásat brzký příchod Božího království.

V této souvislosti se odehrává jedinečný dialog mezi Ježíšem a skupinou lidí, kteří mu kladou otázky. Jedni jsou herodovci, druzí farizeové, dvě skupiny s rozdílnými názory na moc římského císaře, se ho ptají, zda si myslí, že je či není dovoleno platit císaři daně, aby ho donutili postavit se na stranu císaře nebo proti němu a měli ho na každý pád z čeho obvinít.

Ježíš však odpovídá jinou otázkou, a sice čím podobizna je vyražena na současné minci. Protože je to podobizna císaře, odpovídá:

„Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“

Co však náleží císaři a co Bohu?

Ježíš připomíná Boží prvenství – jako je na římské minci vyražen obraz císaře, tak je v každém člověku vyražen obraz Boží.

Sama rabínská tradice potvrzuje, že každý člověk je stvořen k obrazu Božímu¹, a to na příkladu obrazu vyraženého na mincích: „Když člověk razí mince stejnou formou, jsou všechny stejné, ale Král králů, Svatý, jenž budiž požehnán, vyrazil každého člověka stejnou formou jako prvního člověka, ale nikdo se nepodobá svému druhovi.“²

Jedině Bohu tedy můžeme dát cele sebe, jediné jemu patříme a v něm nacházíme svobodu a důstojnost. Žádná lidská moc si nemůže nárokovat stejnou věrnost.

Pokud někdo zná Boha a může nám pomoci dát mu patřičné místo, je to právě Ježíš. Pro něj „(...) milovat znamenalo plnit Otcovu vůli, dát k dispozici mysl, srdce, energii a vlastní život. On se cele odevzdal plánu, který s ním Otec měl.

Evangelium nám ho představuje neustále zcela zaměřeného na Otce (...) Od nás žádá totéž. Milovat znamená konat vůli Milovaného, bezmezně, celým svým bytím (...). V tom se od nás žádá nejvyšší radikálnost, protože Bohu nemůžeme dát jen něco, ale všechno: celé srdce, celou duši, celou mysl.“³

„Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“

Jak často stojíme před dilematy, obtížným rozhodováním, při kterém hrozí, že sklouzneme do pokušení snadných východisek. I Ježíš je zkoušen, když čelí dvěma ideologickým řešením, ale on má jasno – prioritou je příchod Božího království, přičemž prvořadá je láska.

Nechme se tímto Slovem prověřit: je naše srdce uchváčeno vřelostí, skvělou kariérou, obdivujeme úspěšné lidi, různé influencery? Přisuzujeme věcem místo, které náleží Bohu?

Ježíš svou odpovědí navrhuje zásadní skok a vyzývá nás k vážnému a hlubokému rozlišování našeho žebříčku hodnot.

Hluboko ve svém svědomí můžeme slyšet hlas, někdy nenápadný a možná přehlušený jinými hlasy. Můžeme ho však rozpoznat. Je to ten, který nás vybízí, abychom neúnávně hledali cesty bratrství, a vždy nás povzbuzuje k obnově této volby, a to i za cenu, že půjdeme proti proudu.

Je to zásadní cvičení v budování základů autentického dialogu s druhými, ve společném hledání příslušných odpovědí na složitost života. To neznamená vyhýbat se osobní odpovědnosti vůči společnosti, ale spíše nabízet sebe sama v nezištné službě společnému dobru.

Dietrich Bonhoeffer během věznění, které vyústilo v jeho popravu za občanský odpor proti nacismu, napsal své snoubence: „Nemám na mysli víru, která utíká ze světa, ale víru, která ve světě setrvává, miluje a zůstává věrná zemi navzdory všem útrapám, které nám přináší. Naše manželství musí být ano Boží zemi, musí v nás posilovat odvahu pracovat a něco na zemi vytvářet. Obávám se, že křesťané, kteří se odváží stát jen jednou nohou na zemi, budou pouze jednou nohou i v nebi.“⁴

Letizia Magri
a tým Slova života

1. Srov. Gen 1,26.

2. Mishná Sanhedrin 4,5.

3. Ch. Lubichová, Slovo života na říjen 2002, taktéž v Parole di Vita, a cura di Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Roma 2017), str. 669–670, viz též Nové město 10/2002, str. 16.

4. Dietrich Bonhoeffer, Maria von Wedemeyer, Lettere alla fidanzata, Cella 92, Queriniana, Brescia 1992, str. 48.

ŽIVOT ZE SLOVA

NABLÍZKU LIDEM Z UKRAJINY

Loni na jaře, po vypuknutí války na Ukrajině, jsme chtěly se sestrou pomáhat, ale nevěděly jsme jak. Modlily jsme se, ať nám Pán ukáže, co máme dělat.

V sousední obci bylo ubytováno patnáct babiček z Ukrajiny. Během loňských Velikonoc jsme je přišly navštívit a byly jsme požádány řadovými sestrami z Ukrajiny, které se o ně staraly, jestli bychom mohly přicházet pravidelně. Začaly jsme tedy babičky jednou týdně navštěvovat, vždy jsme něco napekly a vymyslely nějaký program. Zorganizovaly jsme také dva výlety do Opavy, kde jsme s těmito našimi novými ukrajinskými přítelkyněmi navštívily památky. Zúčastnily jsme se také krásného koncertu. Během srpna se pak ženy vrátily na Ukrajinu. Vzpomínáme na ně jako na prosté, hluboce věřící, inspirativní ženy, které na nic nenadávaly a za vše děkovaly.

Spolu s babičkami přijela také paní T., které je 40 let, má dvanáctiletého syna a rozhodla se v České republice zůstat. Pomáhaly jsme jí zařizovat nové bydlení. Paní T. má amputovanou nohu nad kolenem a v blízkém rehabilitačním ústavu se podařilo pro ni zařídit vyrobení nové protézy. Často jsme ji tam doprovázely, ale musely jsme být trpělivé, protože protéza stále neseděla a bylo potřeba se víckrát vracet. Když před Vánocemi onemocněla, nabídly jsme jí pomoc. Vozily jsme jídlo, nakupovaly dárky a ozdobily dům. Paní pracuje ve výrobní firmě, kde montuje součástky. Pracovala na dohodu o provedení práce a neměla nárok na nemocenskou ani na dovolenou. Pomohly jsme jí získat pracovní smlouvu, a tak jí bude proplácena dovolená i nemocenská. Na Ukrajině pracovala mnoho let jako zdravotní sestra a toužila se k této profesi vrátit. Pro ni samotnou je ale složité zjišťovat náleži-

tosti, vyřizovat doklady a telefonovat na úřady. Proto jsme jí i v tomto procesu nablízku. Často s ní písemnosti vyplňujeme nebo společně jezdíme na úřady. Pomáháme jí vyřizovat nostrifikaci, aby mohla pracovat jako zdravotní sestra. Při příležitosti jejích čtyřicátých narozenin jsme jí uspořádaly oslavu. Zúčastnili jsme se společně i s jejím synem mše svaté v konkatedrále, pozvaly je na slavnostní oběd a na výlet na zámek, který si moc přála vidět.

Také v naší obci bylo ubytováno několik válečných uprchlíků. Uvědomily jsme si, že o nich skoro nic nevíme. Cítí se tyto rodiny a matky s dětmi přijaty? Připravily jsme setkání ukrajinských rodin, které v obci bydlely a které se do té doby scházely jen v parku. K tomuto setkání jsme přizvaly také zástupce obecního úřadu a místní agentury sociálních služeb. Akce byla velmi příjemná a vstřícná. Od té doby se noví obyvatelé z Ukrajiny mohou scházet v budově, která slouží různým sociálním účelům.

V naší obci jsme zorganizovaly tři humanitární sbírky. Dvě byly pro Charitu, která nás oslovila. Shromážděné věci pak odvezla na Ukrajinu. Další sbírka byla pro organizaci Bridge of Ukraine - Most Ukrajiny. Z této organizace vzešla poptávka po vosku na výrobu zákopových svíček do Záporoží, které pomáhají proti zimě i při ohřátí jídla. Začaly jsme tedy sbírat vosk a staré svíčky. Sběrka proběhla také na březnovém setkání Hnutí folokáře v Olomouci, kde se nasbíraly dvě plné krabice vosku. Sběrku jsme pak rozšířily do farností a místních úřadů a sesbírala se celkem tři plná osobní auta.

Vnímáme, že když se obracíme na Pána, On nás vede. Vždy nám ukázal a stále ukazuje, co je třeba udělat, a to velice konkrétně.

P.

Zachování ducha rodiny
předpokládá komunikaci
navzdory názorovým
rozdílům.

Duch rodiny a polarizovaný svět

NA CESTĚ TVOŘIVÉ VĚRNOSTI

Zamýšlíme-li se nad aktualizací života podle charismatu jednoty, který nám dal Bůh skrze Chiaru Lubichovou, nutně si musíme položit otázku, jak lze v dnešním závratně se měnícím světě naplňovat její výzvu „Essere sempre famiglia - Buďte stále rodinou“. S velkou naléhavostí ji opakovala a posílala jako vzkaz na různá setkání, jichž se z důvodu ubývajících fyzických sil v závěrečné fázi svého života již nemohla zúčastňovat.

Tato tři slova jsou právem považována za její duchovní testament. Vždyť to byla právě vize rodiny, a sice „Nazaretské rodiny“, která se již v roce

1939 v Loretu stala první intuicí o životě oné tehdy ještě nedefinovatelné skutečnosti, jež se měla z ní a okolo ní narodit. Teprve později se spolu se zrodem a rozvojem Hnutí začala konkretizovat do různých podob: nejprve jako duchovní rodina lidí zasvěcených Bohu a žijících uprostřed světa - fokoláre; později jako model pro přirozenou rodinu obnovovanou přítomností Ježíše v jejím středu a otevírající se druhým - hnutí Nových rodin; a také jako rodina celého lidstva spojovaná Ježíšem ukřižovaným a opuštěným - hnutí Nového lidstva a další hnutí se širokým záběrem, dialogy s lidmi jinak věřícími...

Základním a společným nosným prvkem života celého Hnutí byla vždy idea

rodiny usilující o jednotu skrze přijímání Ježíšova kříže. Ten nesmí být pouhou rezignací před bolestí, ale cestou k vědomé spoluúčasti člověka na vykoupení Kristem.

Jako v přirozené rodině má své nezapíratelné místo matka, stejně tak v rodině Hnutí ho zaujímá Maria: „Vzpomínám si, že jsem jednoho dne prosila Pannu Marii, aby si na zemi vytvořila rodinu svých dětí, které budou všechny jako ona, všechny budou mít její duchovní tvářnost. A kdoví, jestli díky této modlitbě, již nám možná vnukla ona sama, na nás neshlédla, i navzdory naší absolutní nehodnosti.“¹

Právě přilnutí k mateřskému srdci Mariinu způsobuje, že Hnutí fokoláre je „Dílem Mariiným“. Maria vtiskává všem společenstvím zrozeným v jejím duchu onu neopakovatelnou pečeť, která každému člověku připomíná to nejlepší, co nezažije nikde jinde než ve zdravé rodině, ať už přirozené nebo duchovní. Kdo se v Hnutí s takovou rodinou setká, obvykle ji už nechce ztratit a zatouží ji spoluvytvářet v některém z různých povolání.

Prvořadost ducha rodiny v životě Hnutí zdůraznila Chiara před padesáti lety, ve svém vánočním poselství roku 1973, v době, kdy se kvůli nemoci a vy-

čerpání musela na určitou dobu stáhnout do ústraní. S velkou naléhavostí klade svým následovníkům na srdce: „Kdybych dnes měla opustit tuto zemi a někdo mě požádal o poslední slovo, které by vyjádřilo náš ‚Ideál‘, řekla bych vám – s jistotou, že budu pochopena v pravém slova smyslu – ‚budte rodinou‘. (...) Nedávejte nikdy přednost žádné činnosti, ani duchovní ani apoštolské, před duchem rodiny s bratry a sestrami, s nimiž žijete.“²

Zdá se, že dnes je tato výzva aktuálnější než kdy jindy i přesto (nebo právě proto), že v prostředí zaměřeném hlavně na výkonnost a efektivitu se může jevit jako utopická. Mentalita okolního světa nás vede k tomu, abychom upřednostňovali individuální výsledky, které jsou za námi vidět v práci (i v té pro církev), ve sportu, ve studiu i jinde. Zažíváme z nich větší sebeuspokojení než při pracovním vytváření rodinných vztahů, které často s sebou nesou neviditelné pokání, plné skrytých „slzí, které svět nevidí“.

Nezvládnutý individualismus ale není jedinou hrozbou pro rodinný život ve světě, který se zejména pro starší generaci stává stále méně přehledným. Netrpíme nedostatkem informací, ale spíše jejich přebytkem a spleťtostí. Užíváme-li internet a sociální sítě, což dnes patří ke standardu, nevědomky se můžeme stát obětí manipulace, případně i různých cílených konspiračních teorií. Zaujímáme určitá stanoviska, aniž bychom ovšem měli možnost si objektivně ověřit věrohodnost a pravdivost informací. Najednou se můžeme ocitnout v různých táborech či „bulinách“, které se postupně stávají stále nesmiřitelnějšími a rozdělují i samotnou rodinu, včetně té duchovní.

Vzpomeňme si na nedávné vyhrocené debaty ohledně užitečnosti či škodlivosti očkování proti covidu nebo na údajné nebezpečí plynoucí z přílivu velkého počtu migrantů. Tu první debatu s ústupem pandemie „odvál čas“ a ta druhá našla neočekávané vyústění v solidaritě se statisíci příchodními uprchlíky z Ukrajiny. Za obojí patří díky Bohu.

Avšak mezitím začaly či pokračují jiné kontroverze: o klimatických změnách, o postavení takzvaných sexuálních menšin a s tím souvisejícím charakterem manželství, o postoji k pokračující válce na Ukrajině... Neznačená to, že bychom neměli k tomu všemu zaujímat postoje podle svého nejlepšího svědomí a na základě získaných informací, ověřených pokud možno ze seriózních zdrojů.

Zároveň však nezapomínejme, že žijeme ve světě, a tedy na onom „Božím poli“, kde roste pšenice společně s plevem, tedy přesněji s jíllem mámivým (v řeckém originále evangelia *zizanon*). Tento druh plevu byl v podobnosti použit velmi trefně, neboť se vyznačuje tím, že v první fázi růstu se od pšenice nedá téměř odlišit. Ježíš nás tak varuje před snahou odstranit jíllek (plevel), aby se nepoškodila také pšenice. Varuje před tím, čemu se dnes říká „kulturní války“, které nás vyčerpávají a vedou ke ztrátám, aniž by se dosáhlo nějakého zisku.

Co tedy máme dělat? Existuje nějaká šance zachovat jednotu rodiny i navzdory očividným názorovým rozdílům, které navíc mnohdy nejsou černobílé? Tato šance je velmi malá, pokud se řešení rozporů hledá jinde než v otázce vyslovené na kříži Ježíšem ve chvíli jeho opuštěnosti:

„Všechno kolem nás se může hroutit, ale právě toto hroucení bude **Ježíš opuštěný** (J. O.). Všechno kolem nás může mlčet, ale právě toto mlčení bude J. O. Od nynějška už známe Jeho hlas: je to **hlas každého bratra, který k nám promlouvá**. Jeho stopy známe: kde je tma, černě, zima, tam přešel On, tam je On.

Kdyby naše duše věděly, že když nejsou ničím, když už nemají vlastní sílu, pak mají J. O., jak by byly šťastné!

Všichni dnes proklínají zlo, nepořádek a prázdnotu, která tu je, ale kdyby věděli, že se stávají Ním právě tehdy, když to všechno milují, o kolik méně času by trávili truchlením nad tím, co

**„Nedávejte nikdy přednost žádné činnosti, ani duchovní ani apoštolské, před duchem rodiny s bratry a sestrami, s nimiž žijete.“
(Chiara Lubichová)**

všechno se může stát zlatem v jejich rukou.

Jak slabý je náš hlas, hlas rodiny J. O., uprostřed mnoha hlasů, které se dnes pozvedají za obnovu světa, a přesto jsem si jista, že až se ještě oslabí, až se přiblíží k nule, pak bude světem otrásat.“³

Je to osvobozující postoj: naslouchat pokojně a bez odsuzování hlasu bratra, s nímž nesouhlasím, a slyšet v něm hlas Ježíšův, s nadějí, že bratr slyší stejným způsobem můj hlas, i když nesouhlasí se mnou. Věřit v sílu našeho „mariánský“ slabého hlasu, který může být a často je překřikován jinými silnějšími, ale je důležité, aby zůstal autentický a vytrvalý. Domnívám se, že v tom je jediná šance pro zachování ducha rodiny a jeho rozvíjení i v dnešním polarizovaném světě.

Jiří Kratochvíl

Výzva „Budte rodinou“ jde proti mentalitě tohoto světa, upřednostňuje vytváření vztahů před individuálními výsledky.

Ilustrační foto: Archiv ekonomiky společnosti, CSC Audiovisiv

1. *Panna Maria v Hnutí fokoláre (Díle Mariině) a růženec*, projev z 28. dubna 2003 v Castel Gandolfu. Výbor z *Díla*, Praha 2016, str. 76.
2. *Poselství* z 25. prosince 1973 adresované členům Hnutí fokoláre, Výbor z *díla*, cit., str. 89.
3. Nepublikovaný Chiařin text, nedatováno.

SummerJob poprvé na Šluknovsku

Na jednom ze 100 míst, kde se během SummerJobu pomáhalo.

Sto padesát mladých lidí věnovalo první červencový týden pomoci potřebným. Dobrovolnická brigáda SummerJob se konala již po čtrnácté. Letos se dobrovolníci poprvé vydali do Šluknovského výběžku v Ústeckém kraji. Jejich základnou byla ZŠ v Krásné Lípě. Pomáhali ve čtyřech obcích a jejich okolí. Kromě nezištné pomoci oživilo okolí také pestrými kulturními večery - nechyběla přednáška kněze Františka Slavíčka o misích v Africe, koncert kapely The Second Sunday ani tradiční fotbalový turnaj.

Hlavním cílem SummerJobu je bezplatná a dobrovolná pomoc potřebným lidem v regionu. „Letos jsme pracovali téměř na 100 místech, povětšinou v domácnostech. Kromě toho jsme se podíleli také na pracích pro obec. Nejčastější prací bylo natírání plotů, příprava dřeva na zimu nebo pomoc na zahradě,“ upřesnil zástupce organizačního týmu projektu Jan Špaňhel.

V rámci SummerJobu nabídlo své síly a schopnosti 150 mladých lidí ve věku mezi 18 a 35 lety. Celkem SummerJobáci věnovali pomoci místním 4 440 hodin. Pro jednoho člověka by to znamenalo více než dva roky práce. „Dobrovolnické brigády SummerJob jsem součástí již po osmé. Každý rok mě udivuje, kolik práce a dobra přineseme do domácností lidí. Celá akce je nejen o nezištné pomoci, ale také o navázání vztahů s místními. Pro některé je to úplně první kontakt s mladými věřícími,“ sdělila Sára Suchá, členka organizačního týmu.

Letos se dobrovolníci poprvé vydali do Šluknovského výběžku. „Místo, kde pomáháme, je poznamenané vystěhováním Němců. Mnoho mladých lidí odsud odchází, spoustu rodinných vztahů je narušených. Myslím si, že naše pomoc zde přinesla své plody,“ podělil se o svůj zážitek Dominik Kovář,

který si vzal dovolenou z práce, aby mohl svůj čas věnovat potřebným.

NEJEN FYZICKÁ POMOC, ALE TAKÉ SDÍLENÍ A NAVAZOVÁNÍ VZTAHŮ

Mladí pomáhali na různých místech obvykle ve skupinkách po třech až sedmi lidech. SummerJob byl tak zároveň příležitostí pro budování vztahů mezi účastníky, kteří přijeli z celé České republiky. Někteří se při práci úplně poprvé poznali a odnášejí si krásné zkušenosti ze společně prožitých chvil.

Během celé akce měli dobrovolníci také bohatou nabídku duchovního programu. Měli příležitost upevnit vztah s Bohem během adorace či při každodenní mši svaté. Páteční večer byl věnován modlitbě chval, který doprovázeli svou hudbou sami účastníci.

O SUMMERJOBU

Akci pořádají mladí lidé z **Hnutí fokoláre a jejich přátelé** ve spolupráci s místní samosprávou. Je otevřená pro mladé lidi od 18 let. Jelikož se jedná o křesťanské společenství, má celá akce také svůj duchovní rozměr, který je primárně připravován pro účastníky SummerJobu. Cílem SummerJobu je sbližovat lidi, obohatit se mezigenerační výměnou a pomoci potřebným lidem. Podtitulem projektu je heslo „**Kde práce dostává nový rozměr**“, které podle organizátorů trefně vystihuje hlavní myšlenku akce. Jeho cílem je nejen pomoci místním obyvatelům manuální prací, ale zároveň i sdílet křesťanské hodnoty spolupráce, společenství, solidarity a nezištné pomoci. „Po stráveném týdnu se nám podařilo získat si důvěru místních obyvatel. Navázali jsme s nimi hezké vztahy, a to nejen s těmi, u kterých jsme přímo pracovali, ale i dalšími, kteří navštívili naše večerní programy,“ dodala jedna členka organizačního týmu.

Za tým Sára Suchá

Nechyběl tradiční fotbalový turnaj.

Foto: Dorota Janžurová

Ilustrační foto: Pixabay

Po hranici hříchu?

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Jednou z vlastností lásky, jak opakovala Chiara Lubichová, je „sjednocovat se s druhým“. A upřesňovala, že jde o „sjednocování až po hranici hříchu“. Čtenářka Eva nám píše: „Bylo by možné s někým hlouběji probrat ono ‚sjednocení až na hranici hříchu‘? Má to své meze a úskalí... Požádali jsme o odpověď fokolarína a kněze Františka Slavička.

Sjednocovat se až po hranici hříchu... Když se zamyslíme nad tímto návrhem, zjistíme, že v dnešní společnosti místo „sjednocování se“, a tedy otevření se druhému, naslouchání a snahy ho pochopit, je převažující tendence vymezit se, nenaslouchat, respektive naslouchat, ne abych ho pochopil, ale abych mu mohl oponovat, dokázat, že se mýlí, ať už v myšlení nebo v činech. Do této mentality přichází Chiara Lubichová s úplně jiným pohledem, když říká, že vyjádřením křesťanské lásky je služba, že milovat znamená sloužit. Tak jako Ježíš, který nepřišel,

aby si nechal sloužit, ale aby sloužil. Třeba tím, že umýval nohy apoštolům, Bůh sloužící lidem. A jak dobře sloužit? Sjednocovat se.

Důraz je na sjednocování. Zkusme ho vidět v Chiařině projevu ke členům Hnutí fokoláre ve švýcarském Payerne roku 1982: „Kdybychom to nyní vyjádřili moderními pojmy, znamená to: ‚Žít druhého‘, to znamená nežít už sami sebe, ale žít druhého, cítit to, co on cítí. Snažit se proniknout do něho, nést jeho břemena, sdílet jeho radosti, stát se jedno s ním. ‚Jak to mám dělat s dětmi? Chtějí, abych si s nimi hrál.‘ Hraj si s nimi! **Sjednocovat se ve všem, ve všem, ve všem, kromě hříchu. Ten ne! Ten ne!** Sjednocovat se! Řekneš možná: ‚Ale to je ztráta času, sednout si a dívat se na něco v televizi. To je ztráta času, jít na výlet, jaká ztráta!‘ Ne, to není ztracený čas! Celý ten čas je naplněn láskou. To všechno je láska, to všechno je získaný čas, protože je nutno vytvářet jednotu z lásky!“¹

Tady je velký prostor pro sjednocování. Ale i to má hranici a tou je hřích. Za hřích bych považoval to, co je proti životu, co je proti skutečné lásce. Lehce se může stát, že když se například řídíme jen city, můžeme snadno jít za hranici hříchu. Namísto podpory života mu ublížíme. Skutečná láska nám pomůže rozlišovat. A jednat, i když nás to někdy hodně stojí.

Vzpomínám si na příběh jedné školačky, jmenovala Klárka. Ve třídě byli docela dobrá parta, dobře si rozuměli a spolu se kamarádili. Kritická chvíle však nastala, když se na začátku školního roku v jejich třídě objevila nová spolužačka, Denisa. Tmavší pleti, uzavřená, česky dobře neuměla, zdálo se, že má trochu strach. Asi oprávněně, protože se brzy stala terčem posměšků a dokonce šikany. Klárka se tak ocitla v dilematu: na jedné straně věděla, že souhlasem s partou, a tedy s šikanou, jde za hranici hříchu, na druhé straně si dobře uvědomovala, že kamarádstvím s Denisou by se mohla vyčlenit z třídní party a sama se stát terčem posměšků. Nakonec se rozhodla pro život, požádala učitelku, aby mohla s Denisou sedět a začala s ní kamarádit. Pozvala ji domů, pomáhala jí s úkoly a spolužačka pomalu rozkvetla. Klárka objevila, že Denisa je výborná holka a dobrá kamarádka. Také spolužáci, kteří zpočátku nechápali Klárčino chování a začali se také k ní chovat přezíravě a urážet ji, postupně změnili pohled na Denisu a obě kamarádky přijali mezi sebe.

K tomu tématu nám píše Petra: „V rodinném životě může k těmto situacím docházet často. Zvláště s dospívajícími dětmi, které přináší do rodiny nové impulzy z okolí. Chtějí hrát řadu různých her na počítači, na mobilu... Snažíme se s nimi mluvit, jaké hry hrají, o co v nich jde, a občas si s nimi i nějakou hru zahrajeme. Když vybíráme filmy pro společný rodinný večer, není jednoduché sladit názory všech. Filmy, které navrhnou děti, bychom si sami nevybrali, ale pokud nejsou nevhodné, vycházíme jim vstříc. Tak se ze mě už stal ‚odborník na superhrdiny‘. Jindy si dcera toužila koupit oblečení s roztrhaným vzhledem... Mluvili jsme o tom a domluvili se, že může, ale vybereme takové, které není roztrhané v určitých partiích.“

František Slaviček

1. Chiara Lubichová: Jednota na úsvitě Hnutí fokoláre, projev na setkání Hnutí fokoláre v Payerne ve Švýcarsku, 29. června 1982.

Ostatním řeholníkům ukazoval krásu jejich vlastní spirituality

Z Hnutí FOKOLÁRE

Kapucín Jiří Jan Evangelista Vícha (1923–1997) je znám jen okrajově jako někdejší tajný provinciál, zpovědník řeholnic a také autor jediné sbírky básní *Krajina milost*. Čerpal mimo jiné i ze spirituality Chiary Lubichové. Začátkem sedmdesátých let se zúčastnil jedné z utajených mariapolí v bývalém Československu. Kým všim však byl tento řeholní kněz, od jehož narození uplynulo 23. června jedno století, a co z jeho životního příběhu vysvítá o osudech naší církve? Jeho osobnost nám na základě své disertační práce „Jiří Vícha – exercitátor a básník, osobnost umlčené církve“ přibližuje P. Stanislav Zatloukal, farář římskokatolické farnosti Francova Lhota, který absolvoval mimo jiné dvouleté studium oboru Základy a perspektivy kultury jednoty v Univerzitním institutu Sophia (Loppiano, Itálie).

DVOJÍ OKRUH ILEGÁLNÍ ČINNOSTI

Jiří Vícha vstupuje v Praze ke kapucínům a následuje tak svého rodného bratra Antonína. Je vysvěcen na kněze arcibiskupem Josefem Beranem v červnu 1948, ale již 5. května 1945 v Opočně složil věčné sliby. Po zrušení klášterů, internaci v Broumově a nasazení u PTP¹ pracuje od roku 1953 v Ostravě jako účetní vítkovické nemocnice. Kvůli zánětu ledvin byl totiž dříve propuštěn z vojny a lékař mu schválil práci pouze vsedě a v teple. V Ostravě se začíná věnovat mladým lidem, jimž dává lekce o duchovním životě a křesťanské sociologii. Nabízí jim také třídní exercicie. Tato činnost se záhy prolne se spoluprací s Vladimírem Neuwirthem², který v podobném stylu organizuje své Společenství. Vícha se stává Neuwirthovým pomocníkem coby duchovní rádce některých členů Společenství, jimž také někdy slouží svátostmi.

Druhým okruhem činnosti v podzemí je Víchova snaha formovat kapucínské kleriky, kteří měli ukončený noviciát, ale nemohli studovat. Proto z nich vytvořil skupinky zvláště v Čechách a na Moravě a ustanovil jim vedoucí, s nimiž se sám setkával. Pro případ zatčení určil za svého nástupce o. Meto-

děje Sládka. Obojí Víchova činnost je na sklonku padesátých let odhalena, on sám cítí, že je sledován: „*Když jsem se na ulici náhle rozběhl, tak někdo utíkal za mnou.*“ Otci Metodějovi proto zasílá zašifrovaný vzkaz: „*Očekávám převoz do sanatoria.*“ Narážel v něm na tušené brzké zatčení. V této etapě jeho života si můžeme uvědomit prolínání různých spiritualit, o něž se zajímal nebo jejichž prvky využil ve své službě: francouzský jocismus³, kontakty s jezuitou, s Vladimírem Neuwirthem, osobností naší vyznavačské⁴ církve.

VĚZNĚNÍ VE VALDICÍCH

Po procesu u Krajského soudu v Ostravě je Vícha s ostatními členy Společenství v září 1961 eskortován do Prahy kvůli odvolacímu řízení. Záhy nastupuje k výkonu trestu do valdické kartouzy. Tam brousí lustrové ověsky, plní normu na 130 %, čímž pomáhá méně zručným spoluvězňům. V takzvaném kombajnu totiž společný výkon mohli rozdělit rovnoměrně mezi všechny. Zvláště ale ve Valdicích poznává osobnosti církve (Oto Mádr, Josef Zvěřina, Ján Korec) a již zavedené básníky (Jan Dokulil, Josef Kostohryz). Sám také začíná s poezií poté, co ho v tom podpoří spoluvězeň z cely jezuita František Kučera. Na tajné celebrování vleže Vícha vzpomíná jako na zdroj síly i pro ostatní vězně: „*Začali jsme po půlnoci, to jsme poznali podle ústředního topení, když se v noci nahřívalo... Chléb jsme měli připravený, zabalený v cigaretovém papírku. Nejsvětější svátost jsme posílali i do dalších bloků, kde jsme věděli, že jsou naši lidé.*“ Rozinky na mešní víno Vícha dostával od manželů Rychtových, jimž před zatčením tajně pokřtil obě děti. Jiří Rychta po létech vzpomínal na svůj vlastní výslech: „*Vyšetřovatel Vlček chtěl vědět, proč P. Jan pokřtil naše děti – že i za to byl odsouzen, protože neměl státní souhlas. Řekl jsem mu, že jsem ho o to požádal sám.*“ Na případu odsouzených členů Společenství a na vyslýchání jejich příznivců (manželů Rychtových) vidíme, jak se již v církvi před koncilem profilel okruh angažovaných laiků a laiků.

PŮSOBNÍ NA SVOBODĚ A INSPIRAČNÍ ZDROJE

Po propuštění z Valdic v září 1967 pracuje o. Vícha opět krátce jako ekonom, avšak brzy je mu umožněno nastoupit do duchovní správy. Ve Fulneku dokonce vytváří se spolubratry malou řeholní komunitu. Po smrti o. Hypolita Segetiho se sám stává farářem a nese tíhu odpovědnosti za opravu střechy a restaurování vzácných fresek. Kromě toho však dává duchovní cvičení zejména řeholním sestrám nejrozličnějších kongregací. Od roku 1976 je rovněž tajným provinciálem řádu. V tomto úřadu setrvává až do jeho předání Jiřímu Padourovi v roce 1991. Ve Fulneku vícekrát čelí hrozbě přeložení, církevní tajemníci se o něm vyjadřují jako o „fanatickém

Foto: archiv Matky Vojtěchy

Jiří Vícha

*Ve Fulneku po prvním
svatém přijímání dětí.*

duchovním“ a „ideovým vedoucím duchovních“ v děkanátu. Když o něj jako exercitátora pro novokněze žádá roku 1972 bohoslovecká fakulta, není to umožněno. Duchovní cvičení může oficiálně dávat jen starším sestrám v jejich charitních domovech. Poskytuje je však rovněž sestrám v civilu: za temněnými okny fulnecké fary.

Fulnecký kapucín se jako exercitátor nadále rád inspiruje novými tendencemi ve spiritualitě. Kromě jemu vlastní františkánské spirituality (blízká je mu mystika svatého Bonaventury), nalezneme v jeho nauce odkazy na Malé sestry Ježíšovy, Carla Caretta, nechybí ani svaté fatimské děti. Zajímá se o mariánská zjevení vůbec, přibližuje řeholnicím nauku koncilních dokumentů nebo papežských encyklik. Z moderních duchovních autorů přejímá myšlenky bratra Rogera, Oliviera Clémenta a jiných, mezi nimiž figurují také Klaus Hemmerle a Chiara Lubichová. U ní se inspiruje například novým prikázáním lásky, jejíž hrdinské uskutečnění v lidských srdcích má až kosmický význam: nemajetnický vztah ke všem a ke všemu vrací celé stvoření po vzoru Panny Marie nebeskému Otci. Františkán Vícha nechce předkládat svou spiritualitu, ale studuje poctivě konstituce například boromejek nebo cyrilek, aby jim ukázal krásu jejich vlastní spirituality. Takto se „vyvlastňuje“ a po vzoru svatého Pavla, který se stal otrokem všech (srov. 1 Kor 9,19–22), se i on stává „boromejkou, notrdamkou“ nebo „křížovým bratrem“. V této jeho metodě vytvořit v sobě prázdno tak najdeme odkaz na Ježíše opuštěného.

HLUBINA BOŽÍ LÁSKY

Otec Vícha o Ježíši opuštěném však také výslovně učí v roce 1981, kdy dává exercicie o kříži. Dospívá rovněž k vlastním vyjádřením: „V Ježíši Kristu se Bůh z lásky stává opakem sebe.“ Nebo sestrám napíše, že na kříži se Pán stává „Ježíšem opuštěným, proniknutým bolestí a temnotou. Jeho chudoba zasahuje i vyvlastnění Otcova zalíbení. Na kříži to dopustil, protože nám chtěl ukázat, až kam jde jeho láska. Z vlastního rozhodnutí neměl a nechtěl zakoušet štěstí Otcovy blízkosti.“ Můžeme si položit otázku: Jestliže básník Vícha v závěti píše

„Umřu rád v jednotě s Ježíšem Ukřižovaným a Opuštěným“, nalezneme tento výsostný námět i v jeho poezii?

Čteme zde netypickou báseň Ztracenec, do níž ukládá prožitek krize víry z let dospívání. Báseň má však sílu obsáhnout temnoty a úzkosti člověka vůbec. Protipólem Ztracence jsou Getsemany, kde je „božským Ztracencem“ sám Boží Syn: „Křik bez hlasu Modlitba zavržená“. Bůh v Ježíši nedává trpícímu člověku jinou odpověď než výkřik. Ježíšova opuštěnost je vyjádřena verši: „Hledal jsi ruku Nahmatal jsi tmou / Našel jsi přítele Svou sirou samotou“. Otec Vícha sám prožil tíži této mystiky ve své nemoci.

Zemřel na fulnecké faře obklopen péčí spolubratří a sester 28. září 1997.

Stanislav Zatloukal

Prameny:

Archiv bezpečnostních složek, a. č. V-1558 OV: Vladimír Neuwirth a spol.

Archivy biskupství v Olomouci a Ostravě.

Jiří Rychta: Vzpomínky (rukopis).

Jiří Jan Ev. Vícha: Komentář ke konstitucím (samizdat).

Jiří Vícha: *Verše psané pro mlčení...*, Refugium, Velehrad 1997.

Na krvavých hnízdech. Rozhovor s básníkem vedl Pavel Petr, in *Box* 1993, č. 3, s. 42–49.

1. Pomocné technické prapory (PTP) byly útvary Československé lidové armády, které v letech 1950–1954 fungovaly pro internaci a převýchovu takzvaných politicky nespolehlivých osob.
2. Vladimír Neuwirth (1921–1998) byl katolicky orientovaný filosof, překladatel a publicista. V době vysokoškolských studií na teologické fakultě v Olomouci založil v září 1947 společně s dalšími šesti mladými lidmi křesťanský sekulární institut Společenství.
3. Termín jocismus je odvozen z iniciál JOC — *Jeunesse ouvrière chrétienne* (Hnutí křesťanské dělnické mládeže). Vzniklo před válkou v Belgii, založil je abbé a pozdější kardinál Joseph Cardijn.
4. Církev v podmínkách totalitních režimů riskuje mučednictví nebo přinejmenším osud vyznavačů, tedy těch, kdo sice nepoložili život, ale pro víru trpěli příkoří.

Není špatný nápad vyrazit na Západ

Z Hnutí FOKOLÁRE

Ten nápad mi přišel na mysl hned poté, co jsem na jaře dostal pozvánku na setkání přátel Hnutí fokoláre západočeské oblasti, které se uskutečnilo v sobotu 15. července letošního roku v nejzápadnějším výběžku naší země, v Aši. Bylo to setkání již páté a těch jubileí bylo více, protože jsme si na něm připomněli také osmdesát let Díla Mariina ve světě a padesát let v Západních Čechách.

Stejně jako v minulých letech jsme se sešli a sjeli v počtu asi třiceti u rodiny Benešových, kde v jejich útulném rodinném domě a krásné zahradě bylo vše připraveno tak, aby se každý cítil jako doma. Takto jsme to opravdu všichni vnímali, protože každý bod programu s řadou překvapení byl připraven perfektně, lépe řečeno s láskou.

Díky tomu jsme se cítili nejen jako doma, ale kupodivu také jako v Africe (čemuž přihrálo i počasí). Jeden čistočerný černý Afričan byl po celou dobu setkání i mezi námi – ašský kněz Timo-

thy Asongu. Pochází z Nigérie, kterou nám přiblížil svým vyprávěním o životě v této zemi, k čemuž přidal i svou dramatickou cestu ke kněžství. Druhým knězem, který se s námi rozdělil o své zkušenosti s životem a duchovní službou v Africe, byl fokolarín František Slavíček, který řadu roků působil jako misionář v Kamerunu.

Když se k tomu přičte ještě řada krásných písní v africkém duchu a rytmu, které tu v podání ašského pěveckého sboru zazněly, speciální africký pokrm Fufu, který všichni ochutnali, i milá drobnost pro každého účastníka v podobě přívěsku na klíče vyrobeného rovněž v Africe, pak lze bez nadsázky říci, že jsme kus té Afriky – a ne malý – měli jako na dlani zde v Aši.

V programu bylo připomenuto i téma letošního roku Díla Mariina „Vnitřní život a modlitba“ a návštěva prezidentky tohoto hnutí Margaret Karra-mové v Asii. Pozoruhodná byla i Cesta života, netradiční modlitba, kterou všechny zaujal David Žofák, nechyběla pochopitelně mše svatá před

Foto: archiv Jany Friedové

Společný program v Aši.

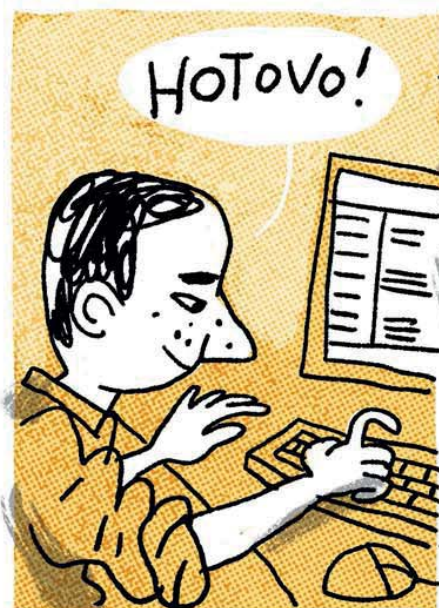
obědem. A samozřejmě všichni jsme se těšili také na to, jak si při obědě a ve chvílích volna popovídáme jeden s druhým.

To vše se odehrálo v sobotu, někteří účastníci, zůstali i přes noc do neděle, kdy měli možnost dál být spolu, slavit nedělní mši atd.

Potuluje-li se vám hlavou nějaká myšlenka, což se čas od času člověku stává, třeba i cestovní nápad, vyrazte na

P. Jiří Barhoň

LÁSKA K BRATRU

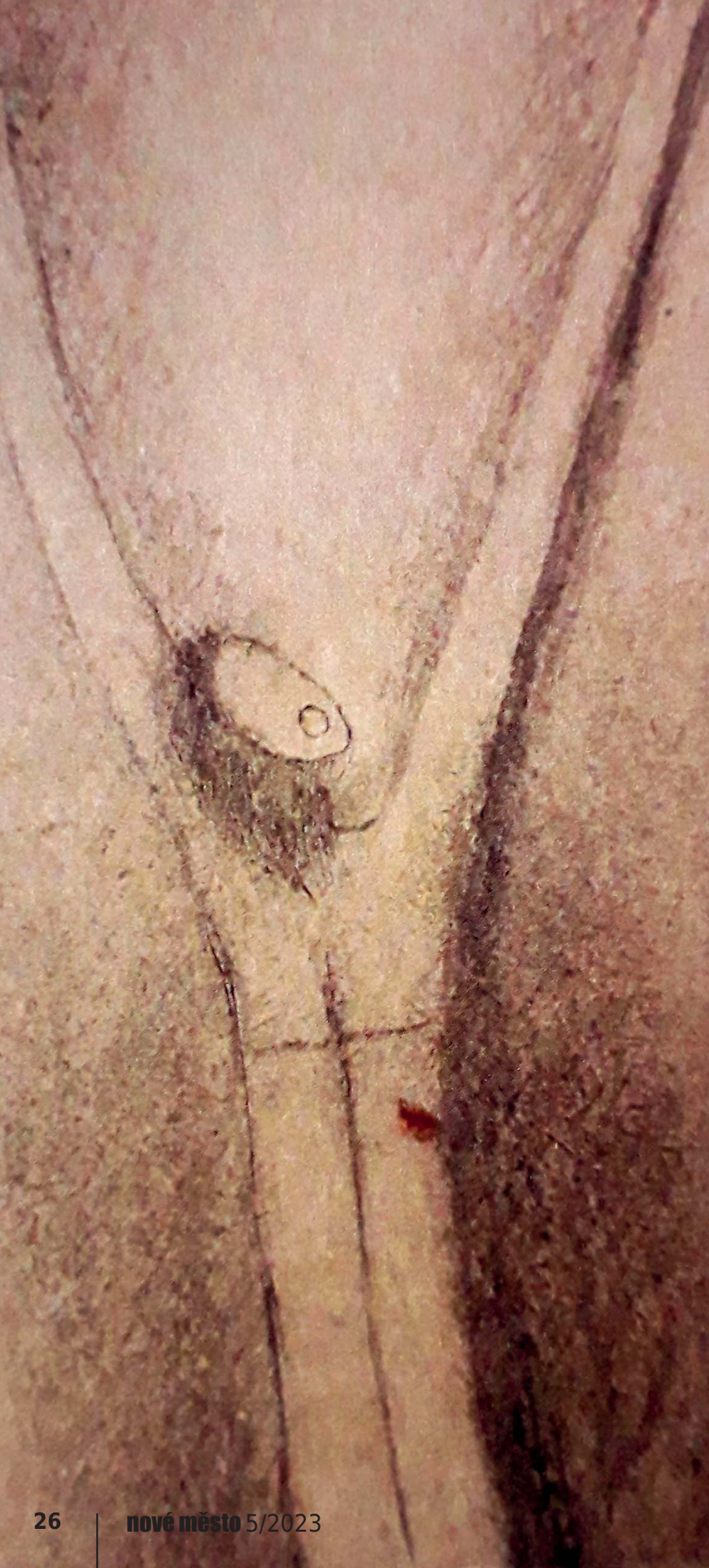
KRESLÍ CZINA

NEDÁVNO JSME NA SETKÁNÍ HOVOŘILI O TOM, JAK JE TŘEBA ZAHODIT SVÉ PŘEDSTAVY Z LÁSKY K BRATRU. TO PRO MĚ BYLO NĚCO NESMÍRNĚ TĚŽKÉHO. PRACUJI JAKO GRAFICKÝ DESIGNER. V MÉ PRÁCI JE BĚŽNÉ BÝT VELMI KRITICKÝ K PRÁCI KOLEGŮ A NA JEJICH PROJEKTECH NENECHAT NITKU SUCHOU. JE TO VELMI SOUTĚŽIVÉ PROSTŘEDÍ. DOKONČIL JSEM PŘÁVĚ VELKÝ PROJEKT A BYL PŘIPRAVEN HO HÁJIT DO ROZTRHÁNÍ TĚLA. ALE SLOVA ZE SETKÁNÍ VE MNĚ STÁLE SILNĚ REZONOVALA.

KOLEGOVÉ ZAČALI MOU PRÁCI CUPOVAT. JÁ JSEM SEDĚL A TRPĚLIVĚ VYSLECHL VŠECHNY JEJICH VÝHRADY. DĚLAL SI POZNÁMKY. A PAK SE DEBATA ZAČALA OBRACET. KOLEGOVÉ SE SAMI VRÁTILI K MÉMU PŮVODNÍMU NÁVRHU A TEN BYL NAKONEC SCHVÁLEN BEZ JEDINÉ ZMĚNY. VŠICHNI BYLI UDIVENI, JAK KLIDNĚ A POKOJNĚ CELÉ JEDNÁNÍ PROBĚHOLO. A JÁ SE NAUČIL NOVÉMU ZPŮSOBU LÁSKY K BRATRU.

Kde je Bůh?

(ZA)MYŠLENKA

„Kde je ten tvůj bůh v té válce na Ukrajině? A kde byl, když nacisté vraždili v Osvětimi? Když je všemocný. Nebo je mu to jedno? Nejspíš proto, že neexistuje.“ Mlčím a přemýšlím. Sám si kladu tyhle otázky celý život. A řada lidí už celé věky hledá odpověď. Otázka zla. Víím, že víra má svoji odpověď, ale stejně...

„Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele,“ slyším ve svém mládí na pohřbu Jana Palacha. To je odpověď, kterou mi dáváš, když tě žádám, aby ses mi ukázal takový, jaký skutečně jsi. Ano, tady jsi. Tady, kde je skutečná láska, která nemyslí na sebe a dává sebe sama.

Ano, to chci. Od té doby tě nacházím v lidech nemocných, starých, opuštěných, zoufalých. Ale nedokážu tě najít v lidech zneužívajících své bohatství a moc, v lidech samolibých... S tím bojuju celý život. A přece i tam asi jsi, Lásko, ale opuštěná. Uvězněná v jejich srdcích, která o tom ani nevědí. Nejsi přijatá.

A proto když se mě někdo ptá, kde jsi byl v Osvětimi nebo teď na Ukrajině, víím, že jsi v těch týraných a zabíjených. Ty, všemocný Bůh.

Moje nevěřící přítelkyně, když spolu vedeme filosoficko-teologické debaty, mně nakonec vždycky říká: „Slova, slova, ale činy hovoří.“ Sama v zimě chodila po nocích na Hlavní nádraží starat se o příjíždějící uprchlíky. Protože Bo-

Činy hovoří.

hu-Lásce rozumí. A tak jsem na konci svého života pochopil, že skutečným bratrem Ježíšovým není ten, kdo to má napsáno na tričku, ale ve svém srdci. Jindro, nezapomeň: „Činy hovoří. Ne spousty duchovních slov, která nenesou plody a jenom nás uspokojují v naší samolibosti a důležitosti.“

*Napsal a kresbou doprovodil
Jindřich Synek*

Začít znovu

Foto: Wikipedia

Chiara Amirante

Chiara Amirante se narodila v roce 1966 a žije v Itálii. Cítila se doma v Hnutí fokoláre, byla gen, ale později objevila své vlastní povolání. Na římských nádražích se začala věnovat zoufalým mladým lidem. Nejprve na to byla úplně sama, ale postupně založila komunitu Nové horizonty, která působí na více místech světa.

Tato komunita je nablízku mnoha lidem, kteří prožívají smutek a prázdnotu, a ukazuje jim, že v každé situaci je možné začít znovu!

Chiara bojuje se zdravotními problémy. „Sama zápolím s nemocí, už léta trpím nesnesitelnými bolestmi... Ale přesto jdu dál a denně zakouším zázrak plné radosti.“²

„U mnoha mladých lidí jsem byla svědkem zázraků: Ti, kteří se dřív ve topili v nehlubším zoufalství, nyní nesli svědectví o radosti a naději do ulic, na nichž předtím sami žili, když ještě byli závislí na drogách a násilí.“¹

Osmisměrka

Vyškrtejte z osmisměrky 11 názvů evropských zemí a najdete šestipísmennou tajenku.

1. Chiara Amirante, Radost to je kumšt!, Paulínky, 2021, str. 14.
2. Tamtéž, str. 17.

R	E	I	C	N	A	R	F
O	A	V	T	I	L	O	Š
M	K	K	Y	P	R	V	V
O	A	C	O	Č	R	O	É
N	D	L	E	U	A	S	D
A	O	S	T	M	S	O	S
K	K	S	T	A	Ě	K	K
O	K	S	L	O	P	N	O

Rakousko

Česko

Německo

Švédsko

Kypr

Polsko

Francie

Malta

Monako

Kosovo

Litva

1

Foto: Mária Lieskovská

2

Foto: Rószangela Salazar

3

Foto: Mária Aybauer

4

Foto: Mária Lieskovská

5

Foto: Jan Diblík

První dny prázdnin společně prožili účastníci Letních prací v citadele. Jako každý rok je čekaly zahradnické a údržbové práce různého druhu. Prožili také chvíle duchovního programu, zábavy i odpočinku. (1)

Jednou z letních akcí byly prázdniny děvčat gen 3. Hlavním tématem byla blahoslavenství. Ke každému blahoslavenství „pozvaly“ jednoho světce, který ho dobře žil a snažily se ho lépe poznat. (2)

Odpočívat ve společenství se kolem poloviny srpna rozhodla patnáctičlenná skupina kněží a laiků z Hnutí fokoláre v Olši u Telče. (3)

Současně se ve Štěkni konala škola Nových rodin s duchovním programem pro manžele i zábavou pro děti. (4)

Zároveň probíhal také tábor kluků gen 3, tentokrát na novém tábořišti u Havlíčkova Brodu. (5)